

**Broszura informacyjna o wymogach MiFID
dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich**

Obowiązuje od 3 stycznia 2018 r.

Zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej

Dom Maklerski PKO BP (dalej: „DM PKO BP”) prowadzi działalność maklerską na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego).

Komisja Nadzoru Finansowego
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

Placówki

DM PKO BP świadczy usługi maklerskie w:

- Punktach Obsługi Klienta,
- Punktach Usług Maklerskich (zlokalizowanych w oddziałach PKO BP S.A.), zwanych również Punktami Sprzedaży Obligacji (PSO) w związku z prowadzoną sprzedażą i obsługą obligacji Skarbu Państwa,
- Centrali DM PKO BP w Warszawie (ul. Puławska 15).

Usługi maklerskie świadczone przez DM PKO BP:

- 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia i zbycia instrumentów finansowych,
- 2) wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
- 3) nabywanie i zbywanie instrumentów finansowych na własny rachunek,
- 4) doradztwo inwestycyjne,
- 5) oferowanie instrumentów finansowych,
- 6) wykonywanie zawartych umów o subemisję inwestycyjne i usługowe lub zawieranie i wykonywanie innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe,
- 7) wymiana walutowa, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską w zakresie wskazanym w pkt 1)-6),
- 8) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów oraz prowadzenie rachunków pieniężnych,
- 9) sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych,
- 10) doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią,
- 11) doradztwo i inne usługi w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw.

Zasady świadczenia usług maklerskich przez DM PKO BP

Szczegółowe warunki świadczenia usług maklerskich przez DM PKO BP zostały określone w *Regulaminie świadczenia usług maklerskich przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*, który jest integralną częścią *umowy o świadczenie usług maklerskich przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego* zawieranej z Klientami.

Dodatkowo w zakresie świadczenia usługi:

- 1) doradztwa inwestycyjnego stosuje się *Regulamin świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego* wraz z właściwą umową,
- 2) sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych stosuje się *Regulamin świadczenia usługi sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego* wraz z właściwą umową.

Język komunikacji

Wszelkie dokumenty i informacje wymieniane między Klientem a DM PKO BP powinny być opracowane w języku polskim lub przetłumaczone na język polski. DM PKO BP zastrzega sobie możliwość komunikowania się z Klientami w innym języku niż język polski.

Rejestrowanie komunikacji z Klientem

DM PKO BP rejestruje rozmowy telefoniczne oraz korespondencję elektroniczną z Klientami. Kopie nagrań rozmów telefonicznych oraz korespondencji elektronicznej DM PKO BP wydaje na życzenia Klienta pobierając opłatę zgodnie z *Taryfą opłat i prowizji pobieranych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*. DM PKO BP sporządza notatki ze spotkań z Klientami, które udostępnia na żądanie Klienta.

Potwierdzenie zawarcia transakcji i informacja o stanie aktywów

DM PKO BP niezwłocznie po zawarciu transakcji będącej przedmiotem złożonego przez Klienta zlecenia, nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu, w którym zawarta została transakcja, przekazuje Klientowi na trwałym nośniku informacje dotyczące zawartej transakcji. Powyższe nie dotyczy zleceń i dyspozycji składanych przez Klienta w zakresie jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych w instytucjach zbiorowego inwestowania. Potwierdzenia zawarcia transakcji w tym zakresie są przekazywane przez podmioty prowadzące rejestry.

DM PKO BP przekazuje Klientowi kwartalne zestawienie przechowywanych na rachunku inwestycyjnym aktywów będących własnością Klienta oraz roczną informację o kosztach i zwrocie z inwestycji.

Zasady ochrony aktywów Klientów

Instrumenty finansowe i środki pieniężne, rejestrowane w ramach systemu depozytowego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. są przechowywane przez DM PKO BP na indywidualnych rachunkach papierów wartościowych prowadzonych na rzecz poszczególnych Klientów, oddzielnie od aktywów własnych DM PKO BP.

DM PKO BP jest uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., którego celem jest ochrona aktywów Klientów poprzez zapewnienie Klientom wypłaty środków pieniężnych oraz wartości utraconych instrumentów finansowych do równowartości w złotych 3000 euro – w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat oraz w 90% nadwyżki ponad tę kwotę, przy czym górna granica środków objętych systemem rekompensat to równowartość 22 000 euro w złotych w przypadku:

- ogłoszenia upadłości DM PKO BP,
- prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek DM PKO BP nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania,
- stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że DM PKO BP nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonywać ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń Klientów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

Powyższe wartości określają maksymalną wysokość roszczeń Klienta, niezależnie od tego, w jakiej wysokości i na ilu rachunkach posiadał środki w DM PKO BP.

DM PKO BP przechowuje na rachunku zbiorczym zagraniczne instrumenty finansowe oraz środki pieniężne przeznaczone do zawarcia i rozliczenia transakcji zagranicznych Klientów w podmiocie, z którym podpisał odrębną umowę na świadczenie usług przechowywania zagranicznych instrumentów finansowych (dalej: „Podmiot przechowujący”). Zagraniczne instrumenty finansowe Klientów oraz środki pieniężne przechowywane są w Podmiocie przechowującym odrębnie od zagranicznych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych stanowiących własność DM PKO BP. DM PKO BP dokłada należytej staranności, aby Podmiot przechowujący rejestrował zagraniczne instrumenty finansowe oraz środki pieniężne Klientów, odrębnie od aktywów należących do Podmiotu przechowującego, chyba że przepisy prawa obowiązujące na danym rynku zagranicznym na to nie zezwalają. DM PKO BP dokonuje systematycznej, okresowej oceny sposobu świadczenia usługi przechowywania środków pieniężnych przez Podmiot przechowujący.

DM PKO BP zastrzega, że Podmiot przechowujący, w celu wykonywania usług na rzecz DM PKO BP, może we własnym zakresie i według własnego wyboru korzystać z usług innego podmiotu, z którym DM PKO BP nie ma relacji umownej (dalej: „Podmiot trzeci”). Zagraniczne instrumenty finansowe Klientów mogą zostać przekazane przez Podmiot Przechowujący do przechowywania Podmiotowi trzeciemu. W związku z powyższym DM PKO BP nie może zagwarantować, że zagraniczne instrumenty finansowe Klientów zostaną zarejestrowane odrębnie od aktywów Podmiotu trzeciego i innych Klientów Podmiotu trzeciego.

DM PKO BP, zwraca uwagę, że w krajach, w których Podmiot przechowujący świadczy swoje usługi na rzecz DM PKO BP, obowiązują odmienne zasady dotyczące środków należnych lub gwarantowanych Klientom Podmiotu przechowującego lub Podmiotu trzeciego niż zasady określone w prawie krajowym. DM PKO BP niniejszym informuje Klientów o ryzykach związanych z takim sposobem przechowywania zagranicznych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych:

- w przypadku ogłoszenia upadłości Podmiotu przechowującego lub Podmiotu trzeciego, zagraniczne instrumenty finansowe oraz środki pieniężne mogą nie zostać wydzielone z masy upadłościowej Podmiotu przechowującego lub Podmiotu trzeciego i tym samym mogą nie podlegać ochronie przed wierzycielami Podmiotu przechowującego lub Podmiotu trzeciego,
- w przypadku ogłoszenia upadłości Podmiotu przechowującego lub Podmiotu trzeciego, wartość środków gwarantowanych poszczególnym Klientom DM PKO BP może być ograniczona do proporcjonalnego udziału wartości zagranicznych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych należących do poszczególnych Klientów w wartości wszystkich zagranicznych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych zarejestrowanych na danym rachunku zbiorczym.

Zasady kwalifikacji Klientów oraz przeprowadzania oceny odpowiedniości

DM PKO BP przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich w ramach przeprowadzania procesu kwalifikacji nadaje Klientowi jedną z trzech kategorii: klient detaliczny, klient profesjonalny, uprawniony kontrahent. Następnie DM PKO BP przeprowadza badanie odpowiedniości. Opis zasad kwalifikacji Klientów oraz przeprowadzania oceny odpowiedniości w DM PKO BP zawiera załącznik nr 1 do niniejszej Broszury.

Zakres przekazywanych informacji i ochrony przysługującej poszczególnym kategoriom Klientów

DM PKO BP świadcząc usługi maklerskie, przekazuje Klientom informacje i obejmuje ich ochroną w zależności od nadanej kategorii Klienta. Zakres przekazywanych informacji i ochrony przysługującej poszczególnym kategoriom Klientów został określony w załączniku nr 2 do niniejszej Broszury.

Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

W DM PKO BP zostały określone szczegółowe zasady realizacji zleceń Klientów. Opis polityki wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w DM PKO BP zawiera załącznik nr 3 do niniejszej Broszury.

Zasady zarządzania konfliktami interesów

DM PKO BP zarządza konfliktami interesów zgodnie z zasadami, których opis zawiera załącznik nr 4 do niniejszej Broszury.

Zasady przyjmowania lub przekazywania świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych

Opis zasad przyjmowania lub przekazywania świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych w DM PKO BP zawiera załącznik nr 5 do niniejszej Broszury.

Informacja o opłatach i kosztach ponoszonych przez klientów DM PKO BP

Ogólne informacje o opłatach i kosztach ponoszonych przez klientów DM PKO BP zawiera załącznik nr 6 do niniejszej Broszury.

Instrumenty finansowe będące w ofercie DM PKO BP

Katalog instrumentów finansowych będących w ofercie DM PKO BP, zawierający charakterystykę tych instrumentów finansowych oraz związanego z nimi ryzyka inwestycyjnego, zawiera załącznik nr 7 do niniejszej Broszury.

Załącznik nr 1

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Zasady kwalifikacji Klientów oraz przeprowadzania oceny odpowiedniości w DM PKO BP (opis)

Proces kwalifikacji Klienta

- DM PKO BP przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich w ramach przeprowadzania procesu kwalifikacji nadaje Klientowi jedną z poniższych kategorii:
  - klient detaliczny,
  - klient profesjonalny,
  - uprawniony kontrahent.
- Klient otrzymuje jednolitą kategorię w zakresie wszystkich usług, z których korzysta w ramach DM PKO BP i PKO BP S.A.
- Klient profesjonalny to Klient, który ma doświadczenie i wiedzę pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami. Klient profesjonalny należy do dowolnej grupy poniższych podmiotów:
  - instytucje finansowe, w szczególności:
    - bank,
    - firma inwestycyjna,
    - zakład ubezpieczeń,
    - fundusz inwestycyjny, alternatywna spółka inwestycyjna, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub zarządzający ASI w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi,
    - fundusz emerytalny lub towarzystwo emerytalne w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
    - towarowy dom maklerski,

- g) podmiot zawierający, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, na własny rachunek transakcje na rynkach kontraktów terminowych, opcji lub innych instrumentów pochodnych albo na rynkach pieniężnych wyłącznie w celu zabezpieczenia pozycji zajętych na tych rynkach, lub działający w tym celu na rachunek innych członków takich rynków, o ile odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań wynikających z tych transakcji ponoszą uczestnicy rozliczający tych rynków,
- 2) inwestorzy instytucjonalni niebędący instytucjami finansowymi, prowadzący regulowaną działalność na rynku finansowym – agenci transferowi, dystrybutorzy jednostek funduszy inwestycyjnych niebędący bankami ani firmami inwestycyjnymi,
- 3) podmioty prowadzące poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działalność równoważną do działalności prowadzonej przez podmioty wskazane w pkt 1 i 2 – zagraniczne firmy inwestycyjne, zagraniczne instytucje kredytowe,
- 4) organy publiczne, które zarządzają długiem publicznym, banki centralne, Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Europejski Bank Centralny, Europejski Bank Inwestycyjny lub inne organizacje międzynarodowe pełniące podobne funkcje,
- 5) inni inwestorzy instytucjonalni, których głównym przedmiotem działalności jest inwestowanie w instrumenty finansowe, w tym podmioty zajmujące się sekurytyzacją aktywów lub zawieraniem innego rodzaju transakcji finansowych – fundusze sekurytyzacyjne,
- 6) przedsiębiorcy, którzy spełniają co najmniej dwa z poniższych wymogów:
  - a) suma bilansowa tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 20 000 000 euro,
  - b) osiągnięta przez tego przedsiębiorcę wartość przychodów ze sprzedaży wynosi co najmniej 40 000 000 euro,
  - c) kapitał własny lub fundusz własny tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 2 000 000 euro.
4. Równowartość kwot wymienionych w pkt 3 pkt 6, wskazanych w euro, jest obliczana przy zastosowaniu średniego kursu euro ustalonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia przez danego przedsiębiorcę sprawozdania finansowego.
5. Uprawniony kontrahent to Klient profesjonalny, z którym DM PKO BP zawiera transakcje lub pośredniczy w ich zawieraniu w ramach:
  - 1) usługi wykonywania zleceń,
  - 2) usługi przyjmowania i przekazywania zleceń,
  - 3) transakcji nabywania lub zbywania instrumentów finansowych na własny rachunek.
6. Klient detaliczny to Klient niebędący Klientem profesjonalnym ani uprawnionym kontrahentem.
7. DM PKO BP zmienia kategorię Klienta na wyższą na pisemny wniosek Klienta w odniesieniu do wszystkich instrumentów finansowych będących w ofercie, jak również usług świadczonych na rzecz Klienta.
8. DM PKO BP, mając na względzie zapewnienie Klientowi wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony działalności inwestycyjnej, może odmówić zmiany kategorii nadanej Klientowi na wyższą.
9. DM PKO BP zmienia kategorię Klienta na niższą na pisemny wniosek Klienta w odniesieniu do wszystkich instrumentów finansowych będących w ofercie i usług świadczonych na rzecz Klienta.
10. DM PKO BP może zmienić kategorię Klienta na niższą z własnej inicjatywy, jeśli wejdzie w posiadanie informacji, że Klient przestał spełniać warunki pozwalające na traktowanie go jak klienta profesjonalnego. Informacja o zmianie kategorii jest przekazywana Klientowi.
11. Ostateczną decyzję o zmianie kategorii Klienta podejmuje DM PKO BP.

Badanie odpowiedności i ustalenie grup docelowych

12. DM PKO BP przed zawarciem Umowy o świadczenie usług maklerskich zwraca się do Klienta o przedstawienie podstawowych informacji dotyczących jego wiedzy i doświadczenia w zakresie inwestowania na rynku finansowym w celu oceny czy usługa lub instrument finansowy będący jej przedmiotem są dla niego odpowiednie.
13. Jeżeli na podstawie informacji otrzymanych od Klienta DM PKO BP oceni, że usługa lub Instrument finansowy będący przedmiotem usługi jest nieodpowiedni dla Klienta, DM PKO BP informuje o tym Klienta w formie pisemnej albo za pomocą Elektronicznych kanałów dostępu.
14. DM PKO BP zwraca się do Klienta o przedstawienie informacji m.in. w zakresie celów i potrzeb Klienta umożliwiających określenie do jakiej grupy docelowej należy Klient.
15. Informacje, o których mowa w pkt 12 i 14 DM PKO BP wykorzystuje do określenia profilu ryzyka Klienta.
16. DM PKO BP wymaga od Klienta cyklicznej aktualizacji informacji wskazanych w pkt 12.
17. DM PKO BP w celu dokonania oceny, o której mowa w pkt 12 wykorzystuje dane przekazane przez Klienta PKO Bankowi Polskiemu, a także wynik tej oceny.

Badanie odpowiedności

(usługa doradztwa inwestycyjnego)

18. Przed zawarciem Umowy o doradztwo inwestycyjne DM PKO BP zwraca się do Klienta o wypełnienie ankiety i przedstawienie informacji dotyczących jego:
  - 1) poziomu wiedzy i doświadczenia w zakresie inwestowania na rynku finansowym,
  - 2) sytuacji finansowej, w tym zdolności do ponoszenia strat,
  - 3) celów inwestycyjnych, w tym poziomu akceptowanego ryzyka
 niezbędnych do dokonania oceny, czy usługa doradztwa inwestycyjnego jest odpowiednia dla Klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację (ocena odpowiedności).
19. Informacje, o których mowa w pkt 18 uzyskiwane są w celu umożliwienia udzielenia przez DM PKO BP Rekomendacji inwestycyjnych odpowiednich dla Klienta, ze względu na jego osobistą sytuację, potrzeby inwestycyjne, w szczególności zdolność do ponoszenia strat oraz poziom akceptowanego ryzyka.
20. Ocena odpowiedności przeprowadzana jest na podstawie informacji uzyskanych od Klienta lub znajdujących się w posiadaniu DM PKO BP, w oparciu o obowiązujące w DM PKO Banku Polskim procedury wewnętrzne regulujące proces przeprowadzania oceny odpowiedności.
21. Klient jest zobowiązany do informowania DM PKO BP o każdorazowej zmianie w zakresie danych lub informacji, o których mowa w pkt 18.
22. DM PKO BP będzie wymagał od Klienta cyklicznej aktualizacji informacji, nie rzadziej niż raz w roku, wskazanych w pkt 18. Brak aktualizacji lub jej odmowa przez Klienta będzie skutkować zaprzestaniem świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego, ze względu na brak możliwości aktualizacji ryzyka inwestycyjnego Klienta.

Załącznik nr 2

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich
Zakres przekazywanych informacji i ochrony przysługującej poszczególnym kategoriom Klientów w DM PKO BP

Zakres przekazywanych informacji i ochrony	Klient detaliczny	Klient profesjonalny	Uprawniony kontrahent
Przekazanie informacji o wystąpieniu konfliktu interesów	•	•	•
Przekazanie informacji dotyczących stosowanych zasad zarządzania konfliktami interesów	•	•	•
Przekazanie informacji o kosztach i opłatach powiązanych z usługami maklerskimi i instrumentami finansowymi : <ul style="list-style-type: none"> informacja przed zawarciem umowy (<i>ex ante</i>) , informacja roczna (<i>ex post</i>), uwzględniających ilustrację przedstawiającą skumulowany wpływ na zwrot z inwestycji	•	• ¹	• ²
Przekazanie rocznej informacji o otrzymywanych zachętach	•	•	•
Przekazanie przed świadczeniem usługi maklerskiej informacji odnośnie otrzymywanych lub przekazywanych zachęt	•	•	•
Przekazanie Broszury informacyjnej zawierającej informacje o: <ul style="list-style-type: none"> zasadach kwalifikacji Klientów oraz przeprowadzania oceny odpowiedniości, zakresie przekazywanych informacji i ochronie przysługującej poszczególnym kategoriom Klienta, polityce wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, zasadach zarządzania konfliktami interesów, zasadach przyjmowania lub przekazywania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, informacjach o opłatach i kosztach, katalogu instrumentów finansowych będących w ofercie DM PKO BP (charakterystyka instrumentów i związanego z nimi ryzyka inwestycyjnego) 	•	•	
Przekazywanie potwierdzeń zawarcia transakcji – po zawarciu transakcji	•	•	
Przekazanie najważniejszych informacji dotyczących wykonania zlecenia oraz powiadomienie potwierdzające wykonanie zlecenia	•	•	• ³
Przekazanie na życzenie Klienta informacji dotyczących stanu realizacji zlecenia	•	•	• ⁴
Przekazanie informacji dotyczących DM PKO BP i prowadzonej działalności maklerskiej oraz informacji związanych z usługą maklerską, która ma być świadczona na rzecz Klienta	•	•	
Przekazanie na życzenie Klienta informacji dotyczących sposobu w jaki DM PKO BP zrealizował transakcję w zgodzie z najlepiej pojętym interesem klienta	•	•	
Przekazanie informacji obejmujących zestawienie przechowywanych lub rejestrowanych aktywów – w przypadku świadczenia usługi przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych lub prowadzenia rachunków pieniężnych	•	•	
Klient jest poddawany ocenie odpowiedniości mającej na celu określenie zakresu usługi doradztwa inwestycyjnego odpowiedniego do indywidualnej sytuacji Klienta	•	•	*

¹ zakres przekazywanych informacji może ulec ograniczeniu w drodze indywidualnych uzgodnień umownych z klientem
² zakres przekazywanych informacji może ulec ograniczeniu w drodze indywidualnych uzgodnień umownych z klientem
³ zakres i terminarz przekazywanych informacji może ulec ograniczeniu w drodze indywidualnych uzgodnień umownych z klientem
⁴ zakres i terminarz przekazywanych informacji może ulec ograniczeniu w drodze indywidualnych uzgodnień umownych z klientem

Klient jest poddawany ocenie odpowiedniości mającej na celu stwierdzenie, czy ma on doświadczenie i wiedzę, aby prawidłowo ocenić ryzyko związane z danym instrumentem finansowym i świadczoną usługą maklerską	•	•	
Przekazanie informacji o zmniejszeniu się wartości początkowej każdego instrumentu o 10 %, a następnie o wielokrotności 10 % w przypadku prowadzenia rachunku który obejmuje pozycje w instrumentach finansowych obciążonych wysokim ryzykiem lub transakcje na zobowiązaniach warunkowych	•		
Przekazanie sprawozdania zawierającego zarys udzielonych porad oraz informację o tym, w jaki sposób dokonane rekomendacje są odpowiednie dla klienta, w tym informację o tym, w jaki sposób odpowiadają one celom klienta i okolicznościom osobistym w odniesieniu do wymaganego okresu inwestycji, wiedzy i doświadczenia klienta oraz stosunku klienta do ryzyka i możliwości ponoszenia przez niego strat (usługa doradztwa inwestycyjnego).	•		

*DM PKO BP nie świadczy usługi doradztwa inwestycyjnego Uprawnionym kontrahentom

Załącznik nr 3

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w DM PKO BP (opis)

I. Postanowienia ogólne

1. Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w DM PKO BP (dalej: Polityka) określa szczegółowe zasady realizacji zleceń Klientów.
  2. Użyte w Polityce określenia i skróty zostały zdefiniowane w *Regulaminie świadczenia usług maklerskich przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*.
  3. Wprowadzenie Polityki ma na celu realizację wymogów wynikających z obowiązujących przepisów prawa.
  4. Polityka ma zastosowanie do świadczonych na rzecz klienta detalicznego oraz klienta profesjonalnego usług maklerskich polegających na wykonywaniu zleceń oraz przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń.
  5. DM PKO BP, realizując zlecenia Klientów, podejmuje wszelkie uzasadnione działania mające na celu uzyskanie możliwie najlepszych wyników, uwzględniając następujące kryteria wymienione według ich istotności:
    - 1) cena instrumentu finansowego,
    - 2) koszty związane z wykonaniem zlecenia,
    - 3) czas zawarcia transakcji,
    - 4) prawdopodobieństwo zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia,
    - 5) wielkość zlecenia,
    - 6) inne aspekty mające istotny wpływ na wykonanie zlecenia.
  6. DM PKO BP, ustalając istotność kryteriów, o których mowa w pkt 5, bierze pod uwagę w szczególności:
    - 1) kategorię Klienta,
    - 2) specyfikę zlecenia,
    - 3) cechy instrumentu finansowego będącego przedmiotem zlecenia,
    - 4) rodzaj i specyfikę możliwych miejsc wykonania.
  7. DM PKO BP realizuje zlecenia Klientów w miejscach wykonywania zleceń, przez które należy rozumieć:
    - 1) w odniesieniu do usługi wykonywania zleceń:
      - a) rynek regulowany,
      - b) alternatywny system obrotu,
      - c) firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną wykonującą zlecenia w sposób określony w art. 73 ust. 2 ustawy, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 74 ust. 2 pkt 2 ustawy,
      - d) firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną realizującą zadania związane z organizacją rynku regulowanego lub zapewniającą płynność instrumentów finansowych,
      - e) podmiot prowadzący na terytorium państwa, które nie jest państwem członkowskim, działalność wskazaną w lit. a-d,
      - f) bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, działający na rachunek własny, gdy przedmiotem tych czynności są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, lub zapewniający płynność instrumentów finansowych,
    - 2) w odniesieniu do usługi przyjmowania i przekazywania zleceń – podmiot wykonujący zlecenie przekazane przez firmę inwestycyjną.
  8. DM PKO BP realizuje zlecenia Klientów w miejscach wykonania, które w sposób stały umożliwiają uzyskanie najlepszego wyniku dla Klienta, tj.:
    - 1) giełdowy rynek regulowany prowadzony przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., (GPW) – w zakresie instrumentów finansowych notowanych na tym rynku,
    - 2) alternatywny system obrotu NewConnect organizowany przez GPW – w zakresie instrumentów finansowych notowanych na tym rynku,
    - 3) alternatywny system obrotu Catalyst organizowany przez GPW – w zakresie instrumentów finansowych notowanych na tym rynku,
    - 4) rynek regulowany i alternatywny system obrotu BondSpot S.A. – w zakresie instrumentów finansowych notowanych na tym rynku,
    - 5) rynki zagraniczne – podane do wiadomości Klientów,
    - 6) emitenci instrumentów finansowych lub podmioty wyznaczone do wykonywania zleceń w związku z ofertami tych emitentów – w zakresie instrumentów finansowych danego emitenta, w oferowaniu których DM PKO BP pośredniczy.
- #### II. Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta detalicznego i Klienta profesjonalnego w zakresie zleceń wykonywanych w systemach obrotu instrumentami finansowymi w Polsce
9. W przypadku instrumentów finansowych notowanych w jednym systemie obrotu instrumentami finansowymi DM PKO BP wykonuje zlecenia Klientów na rynku na którym dany instrument finansowy jest notowany.

10. W przypadku instrumentów finansowych notowanych na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW i jednocześnie na rynku prowadzonym przez BondSpot lub w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez GPW i jednocześnie prowadzonym przez BondSpot, DM PKO BP realizuje zlecenia Klienta na rynku, który w ujęciu ogólnym zapewni dla klienta najlepszą cenę i najszybszy czas realizacji zlecenia przy uwzględnieniu jego wielkości i charakterystyki rynku, o ile klient w zleceniu nie wskaże wyraźnie rynku na którym zlecenie ma zostać wykonane.
11. DM PKO BP, w szczególności w przypadku instrumentów finansowych o których mowa w pkt. 9, dokonuje nie rzadziej niż raz na rok oceny warunków rynkowych oraz dostępnych miejsc wykonania zleceń. DM PKO BP dokonuje weryfikacji na podstawie danych dotyczące jakości wykonywania transakcji publikowanych przez systemy wykonywania zleceń.
12. Obowiązek uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta nie dotyczy sytuacji, w której Klient określi szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane.
  - III. **Polityka działania w najlepiej pojętym interesie Klienta detalicznego i Klienta profesjonalnego w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń**
  13. DM PKO BP przekazuje zlecenia Klientów dotyczące jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i innych tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania do towarzystw funduszy inwestycyjnych podanych do wiadomości Klientów.
  14. DM PKO BP przekazuje zlecenia Klientów dotyczące nabycia nowej emisji danych instrumentów finansowych, w szczególności akcji lub obligacji do emitenta danych instrumentów.
  15. DM PKO BP przekazuje zlecenia Klientów dotyczące nabycia akcji istniejących w ramach pierwszej oferty publicznej do podmiotu sprzedającego dane instrumenty finansowe.
  - IV. **Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta detalicznego i Klienta profesjonalnego w zakresie zleceń wykonywanych poza systemem obrotu instrumentami finansowymi.**
  16. DM PKO BP na podstawie zapisów *Regulaminu świadczenia usług maklerskich przez DM PKO Banku Polskiego* może realizować zlecenia, poza systemem obrotu instrumentami finansowymi po uzyskaniu uprzedniej wyraźnej zgody Klienta na wykonanie jego zlecenia poza systemem obrotu instrumentami finansowymi.
  17. DM PKO BP przed przyjęciem do realizacji zlecenia poza systemem obrotu instrumentami finansowymi, w ramach działania w najlepiej pojętym interesie Klienta:
    - 1) weryfikuje i przekazuje Klientowi:
      - a) cenę oraz dzienny wolumen obrotu dla danego instrumentu na rynku regulowanym, o ile jest ona dostępna i pochodzi z rynku obsługiwanego przez DM PKO BP,
      - b) kwotowania danego instrumentów podawane przez Systematycznego Internalizatora, o ile istnieje dla danego instrumentu i DM PKO BP posiada podpisaną z nim stosowną umowę,
      - c) kwotowania danego instrumentów podawane przez brokerów zagranicznych z którymi DM PKO BP posiada podpisaną stosowną umowę, o ile zlecenie dotyczy instrumentów finansowych nie notowanych w Polsce.
    - 2) realizuje zlecenie Klienta poza systemem obrotu instrumentami finansowymi w następującej kolejności:
      - a) w ramach transakcji z Systematycznym Internalizatorem,
      - b) z brokerem, który zaproponował najlepszą cenę, o ile Klient nie przekazał w zleceniu konkretnego kontrpartnera.
  18. Jeżeli Klient nie określił warunków realizacji zlecenia, w tym w szczególności nie wskazał brokera za pośrednictwem którego ma być zrealizowane zlecenie dla instrumentu finansowego będącego przedmiotem transakcji dla którego istnieje więcej niż jedno miejsce realizacji, DM PKO BP:
    - 1) wybierając miejsce realizacji zlecenia, bierze pod uwagę w pierwszej kolejności cenę instrumentu finansowego i koszty związane z realizacją zlecenia,
    - 2) uznaje pozostałe czynniki, o których mowa w pkt 5, za ważniejsze niż cena i koszty, w przypadku gdy w ujęciu całościowym służą one osiągnięciu najkorzystniejszego wyniku.
  - V. **Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta detalicznego w zakresie zleceń wykonywanych na Rynkach zagranicznych.**
  19. W przypadku instrumentów finansowych notowanych na Rynkach Zagranicznych DM PKO BP wykonuje zlecenia Klientów za pośrednictwem brokera KBC Securities.
  20. Zlecenia na Rynkach Zagranicznych realizowane są zgodnie z polityką najlepszego wykonywania zleceń brokera.
  21. Wskazanie w systemie wewnętrznym oznaczenia giełdy nie jest traktowane przez DM PKO BP jako szczegółowy warunek realizacji zlecenia.
  - VI. **Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta profesjonalnego w zakresie zleceń wykonywanych na Rynkach zagranicznych.**
  22. W przypadku instrumentów finansowych notowanych w jednym systemie obrotu instrumentami finansowymi DM PKO BP wykonuje zlecenia Klientów na rynku na którym dany instrument jest notowany.
  23. Obowiązek uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta nie dotyczy sytuacji, w której Klient określi szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane.
  24. DM PKO BP realizuje zlecenia na rynkach zagranicznych za pośrednictwem brokerów, z którymi ma podpisane odpowiednie umowy według ich polityki najlepszego wykonywania zleceń.
  25. Wybór brokera do którego kierowane są zlecenia realizowany jest wg następujących zasad:
    - 1) jeżeli DM PKO BP nie jest uczestnikiem danej giełdy/rynku to w pierwszej kolejności kieruje zlecenia do tego brokera, który jest bezpośrednim członkiem danej giełdy/rynku,
    - 2) jeżeli żaden z brokerów nie jest bezpośrednim uczestnikiem danej giełdy/rynku to DM PKO BP wybiera brokera, u którego prawdopodobieństwo wykonania i rozliczenia na danym rynku jest największe (tj. bierze pod uwagę następujące czynniki: możliwa do osiągnięcia najkorzystniejsza cena, koszty realizacji, sprawność wykonania i rozliczenia transakcji).
  - VII. **Postanowienia końcowe**
  26. DM PKO BP informuje, że określenie przez Klienta szczegółowych warunków, na jakich nastąpić ma wykonanie zlecenia, może uniemożliwić DM PKO BP podjęcie działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w zakresie wyznaczonym tymi szczegółowymi warunkami.
  27. Obowiązek uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta nie dotyczy sytuacji, w której Klient określi szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane.
  28. DM PKO BP ostrzega, że wszelkiego rodzaju konkretne dyspozycje ze strony klienta mogą uniemożliwić DM PKO BP podjęcie kroków, które zostały opracowane i wdrożone w ramach polityki wykonywania zleceń w celu uzyskania możliwie najlepszego wyniku przy wykonywaniu takich zleceń w odniesieniu do elementów, których wspomniane dyspozycje dotyczą.

29. DM PKO BP na żądanie Klienta przekazuje szczegółowe informacje o podjętych działaniach w celu uzyskania możliwie najlepszego wyniku dla Klienta w związku z wykonaniem zlecenia.
30. DM PKO BP przekazuje Klientom treść Polityki przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich. Ponadto treść Polityki jest dostępna na stronie internetowej www.dm.pkobp.pl.
31. Złożenie przez Klienta zlecenia po uprzednim przedstawieniu mu Polityki przez DM PKO BP uznaje się za wyrażenie zgody na zasady określone w treści Polityki.

Załącznik nr 4

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Zasady zarządzania konfliktami interesów w DM PKO BP (opis)

1. Konflikt interesów to okoliczności znane DM PKO BP, które mogą doprowadzić do powstania sprzeczności pomiędzy interesem:
  - 1) DM PKO BP a interesem Klienta,
  - 2) osoby powiązanej z DM PKO BP a interesem Klienta,
  - 3) osobą bezpośrednio lub pośrednio powiązana z DM PKO BP stosunkiem kontroli a Klientem
  - 4) kilku Klientów DM PKO BP.
2. DM PKO BP przeciwdziała występowaniu okoliczności uznawanych za konflikty interesów, by świadczyć usługi maklerskie w sposób uczciwy i rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta, poprzez:
  - 1) identyfikowanie źródeł mogących powodować konflikty interesów,
  - 2) unikanie sytuacji mogących powodować konflikty interesów,
  - 3) zapobieganie sytuacjom mogącym powodować konflikty interesów.
3. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów DM PKO BP podejmuje wszelkie odpowiednie działania w celu wyeliminowania albo ograniczenia negatywnego wpływu tego konfliktu interesów na interes Klienta.
4. DM PKO BP informuje Klienta przed zawarciem i po zawarciu umowy o świadczenie usług maklerskich o istniejącym konflikcie interesów, w przypadku gdy nie jest możliwe całkowite wyeliminowanie jego wpływu na interes Klienta. Ujawnienie jest środkiem ostatecznym i stosowanym jedynie w przypadku, gdy skuteczne rozwiązania podjęte przez DM PKO BP nie są wystarczające w celu zapewnienia z należytą starannością, że ryzyko szkody dla interesów Klienta nie wystąpiło.
5. W przypadku przekazania Klientowi informacji, o której mowa w pkt 4, przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich do zawarcia umowy może dojść wyłącznie po potwierdzeniu przez Klienta:
  - 1) faktu otrzymania tej informacji oraz
  - 2) woli zawarcia z DM PKO BP umowy.
6. W przypadku przekazania Klientowi informacji, o której mowa w pkt 4, po zawarciu umowy o świadczenie usług maklerskich, DM PKO BP powstrzymuje się od świadczenia usług maklerskich na rzecz Klienta do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia Klienta o kontynuacji lub rozwiązaniu umowy.
7. DM PKO BP na żądanie Klienta przekazuje szczegółowe informacje dotyczące stosowanych zasad zarządzania konfliktem interesów przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej DM PKO BP.

Załącznik nr 5

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Opis zasad przyjmowania lub przekazywania świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych w DM PKO BP (opis)

1. W związku ze świadczeniem usług maklerskich DM PKO BP nie przyjmuje i nie przekazuje żadnych świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji lub świadczeń niepieniężnych, z wyjątkiem:
  - 1) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyjmowanych od Klienta albo przekazywanych Klientowi, lub przyjmowanych od osoby działającej w imieniu Klienta albo przekazywanych osobie działającej w imieniu Klienta;
  - 2) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przyjmowanych lub przekazywanych osobie trzeciej, które są niezbędne do wykonywania danej usługi maklerskiej na rzecz Klienta, w szczególności:
    - a) kosztów z tytułu przechowywania instrumentów finansowych Klienta i środków pieniężnych powierzonych przez Klienta,
    - b) opłat pobieranych przez podmiot organizujący system obrotu instrumentami finansowymi oraz opłat za rozliczenie i rozrachunek,
    - c) opłat na rzecz organu nadzoru z tytułu nadzoru,
    - d) podatków, należności publicznoprawnych oraz innych opłat, których obowiązek zapłaty wynika z przepisów prawa,
    - e) opłat związanych z wymianą walutową,
  - 3) świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych innych niż wskazane w pkt 1) i 2), jeżeli:
    - a) są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości usługi maklerskiej świadczonej przez DM PKO BP na rzecz Klienta,
    - b) ich przyjęcie lub przekazanie nie ma negatywnego wpływu na działanie przez DM PKO BP w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami jej Klienta,
    - c) informacja o świadczeniach, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości, została przekazana Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały przed rozpoczęciem świadczenia danej usługi maklerskiej, przy czym warunek ten uznaje się za spełniony również w przypadku przekazania Klientowi lub potencjalnemu Klientowi informacji sporządzonej w formie ujednoliconej.
2. DM PKO BP wdrożył stosowne procedury określające wewnętrzną politykę w zakresie przyjmowania i przekazywania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, by unikać sytuacji, w której DM PKO BP, oferując Klientowi produkt lub usługę maklerską, będzie stawiał własny interes przed interesem Klienta.
3. Zgodnie z tymi procedurami przed planowanym zawarciem umowy, z której wynika przyjęcie lub przekazanie świadczenia pieniężnego lub świadczenia niepieniężnego, DM PKO BP, dokonując oceny dla zachęt o charakterze:
  - 1) niepieniężnym, np. szkolenia organizowanego przez TFI dla pracowników DM PKO BP – bierze pod uwagę w szczególności:
    - a) wartość korzyści,
    - b) adekwatność korzyści w odniesieniu do rodzaju świadczonej usługi oraz stanowisk osób, które mają z niej skorzystać,
    - c) czy miejsce i sposób przekazania lub przyjęcia zachęty ma na celu poprawę jakości świadczonej usługi maklerskiej,
    - d) oczekiwaną przyszłą korzyść dla Klienta, w tym rodzaj i rozmiar tej korzyści,
  - 2) pieniężnym, np. DM PKO BP otrzymuje stałe wynagrodzenie z tytułu udziału w opłacie za zarządzanie funduszem inwestycyjnym TFI, którego jest dystrybutorem – bierze pod uwagę w szczególności:
    - a) potencjalny wpływ na sposób działania DM PKO BP ze szczególnym uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta,
    - b) oczekiwaną korzyść dla Klienta, w tym rodzaj i rozmiar tej korzyści,
    - c) istniejącą relację między DM PKO BP a podmiotem.

4. Klient korzystający z usług maklerskich świadczonych przez DM PKO BP może się zwrócić z prośbą o informacje, czy z daną usługą lub produktem wiążą się jakieś niestandardowe świadczenie pieniężne, w tym opłaty i prowizje, lub świadczenia niepieniężne. DM PKO BP ma obowiązek udzielić Klientowi szczegółowych informacji na ten temat.
5. W przypadku usługi doradztwa inwestycyjnego, świadczonej w sposób niezależny, DM PKO BP nie może przyjmować świadczeń pieniężnych lub świadczeń niepieniężnych od podmiotu trzeciego w związku ze świadczeniem tej usługi. Powyższego ograniczenia nie stosuje się do drobnych świadczeń niepieniężnych przyjmowanych przez DM PKO BP, jeżeli:
  - 1) świadczenia te mogą poprawić jakość świadczonej usługi doradztwa inwestycyjnego na rzecz klientów,
  - 2) łączna wielkość i charakter tych świadczeń nie wpływają negatywnie na przestrzeganie przez DM PKO BP obowiązku działania zgodnie z najlepiej pojętymi interesami Klientów,
  - 3) informacja o świadczeniach, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości, została przekazana klientowi lub potencjalnemu klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały przed rozpoczęciem świadczenia danej usługi maklerskiej, przy czym świadczenia te mogą być opisane w sposób ogólny.
6. Drobne świadczenia niepieniężne kwalifikuje się jako dopuszczalne wyłącznie wówczas, gdy mają postać:
  - 1) informacji lub dokumentów dotyczących instrumentu finansowego lub usługi maklerskiej, mających charakter ogólny albo zindywidualizowany, by odzwierciedlić sytuację indywidualnego klienta;
  - 2) materiałów w formie pisemnej otrzymanych od osoby trzeciej, które emitent korporacyjny lub potencjalny emitent korporacyjny zamówił i opłacił w celu promowania nowej emisji tej spółki, lub w przypadku których osoba trzecia zawarła umowę z emitentem i jest przez niego opłacana, by na bieżąco produkować takie materiały, pod warunkiem że stosunek ten został wyraźnie ujawniony w materiałach oraz materiały zostają udostępnione w tym samym czasie wszystkim firmom inwestycyjnym pragnącym je otrzymać lub ogółowi społeczeństwa;
  - 3) uczestnictwa w konferencjach, seminariach i innych wydarzeniach szkoleniowych dotyczących korzyści, jakie może przynieść konkretny instrument finansowy lub konkretna usługa maklerska, oraz ich cech;
  - 4) wydatków reprezentacyjnych o rozsądnej drobnej wartości, takich jak jedzenie i napoje podczas spotkania biznesowego lub konferencji, seminarium lub innych wydarzeń szkoleniowych, o których mowa w lit. c); oraz
  - 5) innych drobnych korzyści niepieniężnych, które można uznać za mogące podnieść jakość usługi świadczonej na rzecz klienta oraz, biorąc pod uwagę łączny poziom korzyści zapewnionych przez podmiot lub grupę podmiotów, które mają taką skalę lub taki charakter, że jest mało prawdopodobne, by mogły wpłynąć negatywnie na wypełnianie przez DM PKO BP obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

DM PKO BP pobiera od Klientów opłaty i prowizje za świadczone usługi maklerskie na zasadach określonych w *Regulaminie świadczenia usług maklerskich przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego* oraz w *Taryfie opłat i prowizji pobieranych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*.

Opłaty i prowizje pobierane od Klientów mogą być wykorzystywane na pokrycie kosztów bieżących ponoszonych przez DM PKO BP w związku z prowadzoną działalnością maklerską, do których są zaliczane:

- a) opłaty i prowizje ponoszone na rzecz podmiotów: organizujących rynki regulowane (GPW S.A., BondSpot S.A.), przeprowadzających rozrachunek i rozliczenie (KDPW S.A. i KDPW_CCP S.A.), świadczących usługę raportowania (Repozytorium Transakcji prowadzone przez KDPW S.A. – dalej „KDPW_TR” i KDPW S.A. pełniące rolę ARM – dalej „ARM”),
- b) opłaty i prowizje ponoszone na rzecz podmiotów pośredniczących w wykonaniu zleceń na zagranicznych rynkach regulowanych oraz opłaty za obsługę rachunków zagranicznych instrumentów finansowych,
- c) koszty serwisów informacyjnych (PAP, Bloomberg itp.),
- d) koszty utrzymania i obsługi sieci teleinformatycznej (internet, telefonia stacjonarna i komórkowa, intranet),
- e) opłaty pocztowe,
- f) koszty obsługi prawnej,
- g) koszty marketingowe i promocyjne,
- h) koszty funkcjonowania placówek sieci sprzedaży,
- i) koszty obsługi rachunków bankowych.

DM PKO BP na pisemne żądanie Klienta przekazuje szczegółowe informacje o świadczeniach pieniężnych i świadczeniach niepieniężnych, w tym o ich istocie i wartości lub sposobie ustalania ich wartości.

DM PKO BP nie jest beneficjentem pożytków z lokowania środków pieniężnych Klientów.

Opłaty ponoszone na rzecz GPW

DM PKO BP w związku ze świadczeniem usługi wykonywania zleceń zbycia lub nabycia instrumentów finansowych zobowiązany jest do ponoszenia kosztów z tytułu opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w rynku regulowanym organizowanym przez GPW:

- a) za dostęp do systemu informatycznego GPW – opłaty jednorazowe i kwartalne (zgodnie z pkt 1 Załącznika nr 1 do Regulaminu Giełdy),
- b) za korzystanie z systemu informatycznego GPW – opłaty kwartalne (zgodnie z pkt 2 Załącznika nr 1 do Regulaminu Giełdy),
- c) opłaty operacyjne na rynku kasowym (zgodnie z pkt 3 Załącznika nr 1 do Regulaminu Giełdy),
- d) opłaty operacyjne na rynku terminowym (zgodnie z pkt 4 Załącznika nr 1 do Regulaminu Giełdy),
- e) inne opłaty (zgodnie z pkt 6 Załącznika nr 1 do Regulaminu Giełdy).

Najważniejsze opłaty operacyjne na rynku kasowym GPW wynoszą:

- 1) dla akcji, praw do akcji i ETF:
  - a) opłata stała: 0,15 zł od zlecenia,
  - b) opłata naliczana od wartości zlecenia:
    - do 100 tys. zł – 0,029%,
    - pomiędzy 100 tys. zł a 2 mln zł – 0,024%,
    - przekraczającej 2 mln zł – 0,010%,
 przy czym łączna opłata nie może przekroczyć 880 zł,
- 2) dla dłużnych instrumentów finansowych:
  - a) opłata od wartości zlecenia – 0,010%,
- 3) dla innych instrumentów finansowych:
  - b) opłata stała: 0,30 zł od zlecenia,
  - c) opłata naliczana od wartości zlecenia – 0,025%,
 przy czym łączna opłata nie może przekroczyć 880 zł.

Najważniejsze opłaty operacyjne na rynku terminowym GPW wynoszą:

- 1) dla kontraktów terminowych opłata stała od kontraktu:
  - a) - na indeks WIG20 – od 0,8 zł do 1,6 zł,
  - b) - na pozostałe indeksy – od 0,8 zł do 1,6 zł,

- c) - na obligacje – 0 zł,
  - d) - na akcje – od 0,15 zł do 0,34 zł,
  - e) - na kursy walut – od 0,04 zł do 0,08 zł,
  - f) - na stawki WIBOR – 0 zł,
- 2) dla opcji:
- a) - opcje na indeksy – 0,60%, min. 0,20 zł, maks. 1,20 zł za jedną opcję,
  - b) - opcje na akcje – 0,60%, min. 0,04 zł, maks. 0,24 zł za jedną opcję,
  - c) - pozostałe opcje – 0,60%, min. 0,20 zł, maks. 1,20 zł za jedną opcję.

Regulamin Giełdy wraz z cennikiem obowiązującym członków GPW jest dostępny na stronie internetowej GPW.

Opłaty ponoszone na rzecz BondSpot S.A.

DM PKO BP w związku ze świadczeniem usługi wykonywania zleceń zbycia lub nabycia instrumentów finansowych zobowiązany jest do ponoszenia kosztów tytułem uiszczenia opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w:

- 1) regulowanym rynku pozagiełdowym organizowanym przez BondSpot S.A. zgodnie z Załącznikiem nr 2 do Regulaminu obrotu regulowanego rynku pozagiełdowego,
- 2) Alternatywnym Systemie Obrotu zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Regulaminu Alternatywnego Systemu Obrotu organizowanego przez BondSpot S.A.

Najważniejsza opłata operacyjna na regulowanym rynku pozagiełdowym BondSpot S.A.:

Opłata od wartości zrealizowanych transakcji (z wyłączeniem transakcji pakietowych i negocjowanych):

- 1) w części od łącznej wartości transakcji do 5 mln zł – 0,01%,
- 2) w części od łącznej wartości transakcji stanowiącej nadwyżkę ponad 5 mln zł – 0,005%.

Najważniejsza opłata operacyjna w Alternatywnym Systemie Obrotu organizowanym przez BondSpot S.A.

– opłata transakcyjna (z wyłączeniem transakcji pakietowych i negocjowanych) - 0,005%.

Regulamin obrotu regulowanego rynku pozagiełdowego oraz Regulamin Alternatywnego Systemu Obrotu organizowanego przez BondSpot S.A. są dostępne na stronie internetowej BondSpot S.A.

Opłaty ponoszone na rzecz KDPW, KDPW_CCP, KDPW_TR, ARM

DM PKO BP jako uczestnik: KDPW S.A., KDPW_CCP S.A., KDPW_TR, ARM ponosi opłaty związane z rozrachunkiem i rozliczeniem transakcji/operacji na instrumentach finansowych oraz z raportowaniem transakcji:

- 1) depozytowe – za otwarcie konta formalnego, za prowadzenie konta podmiotowego, za prowadzenie depozytu instrumentów rynku kasowego (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 2) rozrachunkowe (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 3) za obsługę komunikatów albo instrukcji (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 4) pożyczkowe (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 5) specjalne (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 6) za dodatkowe usługi (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu KDPW),
- 7) za uczestnictwo (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu rozliczeń transakcji – obrót zorganizowany),
- 8) z tytułu rozliczenia transakcji (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu rozliczeń transakcji – obrót zorganizowany),
- 9) związane z instrumentami pochodnymi (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu rozliczeń transakcji – obrót zorganizowany),
- 10) za zarządzanie i administrowanie środkami wniesionymi z tytułu wpłat do funduszu rozliczeniowego oraz właściwego funduszu zabezpieczającego, a także środkami wniesionymi na poczet depozytów zabezpieczających w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji bądź w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczeń pożyczek negocjowanych (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu rozliczeń transakcji – obrót zorganizowany),
- 11) za dodatkowe usługi (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu rozliczeń transakcji – obrót zorganizowany),
- 12) z tytułu zarządzania systemem rekompensat (zgodnie z Regulaminem funkcjonowania systemu rekompensat – KDPW),
- 13) za zgłoszenie transakcji lub pozycji do KDPW_TR (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu Repozytorium Transakcji),
- 14) za utrzymywanie w KDPW_TR informacji o zawartej transakcji lub pozycji (zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu Repozytorium Transakcji),
- 15) za uczestnictwo w ARM (zgodnie z Załącznikiem do Regulaminu ARM),
- 16) za przekazanie raportu do ARM (zgodnie z Załącznikiem do Regulaminu ARM).

Najważniejsze opłaty związane z instrumentami finansowymi ponoszone na rzecz KDPW S.A., KDPW_CCP S.A., KDPW_TR, ARM:

- 1) za prowadzenie depozytu instrumentów rynku kasowego – pobierane miesięcznie od wartości rynkowej papierów wartościowych według stanu na zakończenie poszczególnych dni kalendarzowych:
  - a) dla obligacji Skarbu Państwa – 0,00018%,
  - b) dla pozostałych papierów wartościowych (w tym akcji) – 0,00033%,
  - c) dla papierów wartościowych, dla których centralny depozyt prowadzony jest w zagranicznych izbach rozrachunkowych – od 0,00338% do 0,01597%,
- 2) za rozrachunek transakcji zawieranej w obrocie zorganizowanym – 4 zł, z tym że w przypadku transakcji objętej funduszem rozliczeniowym albo funduszem zabezpieczającym ASO – 0,9 zł, jednakże jeżeli rozrachunek dokonywany jest na podstawie zlecenia rozrachunku nieokreślającego odrębnie zobowiązań i należności pieniężnych lub niepieniężnych wynikających z poszczególnych transakcji, lecz wskazującego skompensowane albo zagregowane wyniki tych zobowiązań i należności – 7 zł (w tym przypadku opłata pobierana jest za rozrachunek wszystkich transakcji objętych zleceniem rozrachunku),
- 3) za rozrachunek transakcji zawartej w ramach obrotu pierwotnego albo w ramach wprowadzania papierów wartościowych do obrotu giełdowego w trybie publicznej sprzedaży – 1 zł,
- 4) za zestawienie instrukcji – 1 zł,
- 5) z tytułu rozliczenia transakcji – 0,0035% wartości transakcji, lecz nie mniej niż 0,2 zł i nie więcej niż 2,5 zł za rozliczenie jednej transakcji,
- 6) z tytułu rejestracji transakcji na kontraktach terminowych:
  - a) na akcje – 0,34 zł za kontrakt, lecz nie więcej niż 340 zł w przypadku rejestracji jednej transakcji, która została zawarta w liczbie przekraczającej 1000 (jeden tysiąc kontraktów),
  - b) na walutach – 0,08 zł za kontrakt,
  - c) innych niż ww. – 0,80 zł za kontrakt,
  - d) w indeksowych jednostkach udziałowych – 0,0075% wartości transakcji, lecz nie mniej niż 0,2 zł i nie więcej niż 50 zł za rozliczenie jednej transakcji,
  - e) w kontraktach opcyjnych – 0,2% wartości premii, lecz nie mniej niż 0,2 zł i nie więcej niż 2 zł od jednej pozycji,
- 7) za zamknięcie pozycji w związku z wygaśnięciem:

- a) kontraktów terminowych na akcje – 0,34 zł za kontrakt,
- b) kontraktów terminowych na waluty – 0,08 zł za kontrakt,
- c) kontraktów terminowych innych niż ww. – 0,80 zł za kontrakt,
- 8) za obsługę wykonania opcji lub indeksowych jednostek udziałowych rozliczanych pieniężnie – 0,2% wartości rozliczenia, lecz nie mniej niż 0,2 zł i nie więcej niż 2 zł od jednej pozycji.
- 9) z tytułu raportowania do KDPW_TR:
  - a) za zgłoszenie transakcji lub pozycji do Repozytorium Transakcji – 0,05 zł,
  - b) za utrzymywanie w Repozytorium Transakcji informacji o zgłoszonej transakcji lub pozycji – 0,05 zł.
- 10) z tytułu raportowania do ARM:
  - a) za uczestnictwo w ARM – opłata miesięczna stosowana wobec uczestnika podstawowego ARM przekazującego do ARM komunikaty wyłącznie we własnym imieniu – 400 zł.
  - b) opłata z raport ARM – 0,04 zł.

Opłaty związane z rynkami zagranicznymi

DM PKO BP ponosi koszty związane ze świadczeniem usługi wykonywania zleceń zbycia lub nabycia zagranicznych instrumentów finansowych. Na koszty te składają się:

- 1) prowizja brokera zagranicznego wynosząca w zależności od rynku od 0,02% do 0,50%,
- 2) opłaty giełdowe – w zależności od rynku wynoszące od 0,00224% do 1%,
- 3) opłaty za przechowywanie papierów wartościowych wynoszące od 0,0075% do 0,50%.

Dodatkowymi kosztami transakcyjnymi mogą być lokalne opłaty i podatki, które są wymagane na niektórych rynkach. Do kosztów transakcji, których przedmiotem są zagraniczne instrumenty finansowe, zawieranych na rynkach, na których naliczane są podatki transakcyjne, opłaty skarbowe lub inne opłaty specyficzne dla danego rynku, należy doliczyć stosowną opłatę pobieraną najpóźniej w momencie rozliczenia transakcji.

Opłaty związane z serwisami informacyjnymi

DM PKO BP w związku z dystrybucją danych giełdowych i udostępnianiem Klientom serwisów informacyjnych ponosi na rzecz podmiotów uprawnionych do rozpowszechniania tych danych:

- 1) opłaty dystrybucyjne powiększone o koszty techniczne,
- 2) opłaty za korzystanie z przeglądu notowań za każdego Abonenta, w zależności od zakresu prezentowanych danych:
  - a) osoby fizyczne wykorzystujące notowania w celach prywatnych:
    - pełny arkusz zleceń w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect) – 214,02 zł,
    - 5 ofert w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect) – 108,24 zł,
    - 1 oferta w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect):
      - za pierwszy 1000 abonentów – 16,24 zł,
      - od 1001. do 3000. abonentów – 2,71 zł,
      - od 3001. do 12 500. abonentów – 1,62 zł,
      - od 12 501. do 25 000. abonentów – 0,95 zł,
      - od 25 001. abonentów – 0,41 zł.
  - b) pozostali Klienci:
    - pełny arkusz zleceń w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect) – 263,22 zł,
    - 5 ofert w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect) – 231,24 zł,
    - 1 oferta w czasie rzeczywistym (GPW i NewConnect) – 231,24 zł.

Otrzymywanie lub przekazywanie płatności z udziałem podmiotu trzeciego za czynności związane z usługami maklerskimi

Umowy i porozumienia zawierane przez DM PKO BP mogą przewidywać otrzymywanie lub przekazywanie płatności z udziałem podmiotu trzeciego za czynności związane z usługami maklerskimi. W szczególności płatności z udziałem podmiotu trzeciego mogą być otrzymywane lub przekazywane w następujących kategoriach umów i porozumień:

- 1) umowy dotyczące ofert pierwotnych i obrotu pierwotnego,
- 2) umowy dotyczące przyjmowania i przekazywania zleceń w zakresie tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
- 3) umowy dotyczące nabywania znaczących pakietów akcji spółek publicznych,
- 4) inne umowy i porozumienia dotyczące świadczonych usług maklerskich zawierające świadczenia pieniężne i niepieniężne od podmiotu trzeciego w postaci:
  - a) szkoleń pracowników,
  - b) materiałów szkoleniowych,
  - c) aplikacji i systemów informatycznych,
  - d) materiałów marketingowych i promocyjnych.

W szczególności z tytułu przyjmowania i przekazywania zleceń w zakresie tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania DM PKO BP otrzymuje następujące rodzaje świadczeń:

- część opłaty za zarządzanie funduszem inwestycyjnym w wysokości od 40% do 70%,
- opłatę manipulacyjną w wysokości 100%.

Klienci DM PKO BP ponoszą opłaty z tytułu nabycia, konwersji i odkupienia tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania zgodnie z zasadami określonymi w statutach i tabelach prowizji i opłat poszczególnych funduszy inwestycyjnych.

DM PKO BP otrzymuje również wynagrodzenie od emitentów związane z usługą oferowania instrumentów finansowych w wysokości określonej w umowie z emitentem, nie wyższej niż 5% wartości oferty.

DM PKO BP wszelkie płatności z udziałem podmiotu trzeciego każdorazowo analizuje pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz w zakresie ich wpływu na poprawę jakości usług maklerskich świadczonych na rzecz Klientów.

Płatności z udziałem podmiotu trzeciego niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa są uznawane przez DM PKO BP za niedozwolone i nie są pobierane.

DM PKO BP na pisemne żądanie Klienta przedstawia szczegółowe informacje na temat płatności otrzymywanych lub pobieranych z udziałem podmiotu trzeciego za czynności związane ze świadczonymi usługami maklerskimi.

Podatki

DM PKO BP realizuje obowiązki podatkowe nałożone obowiązującymi przepisami prawa podatkowego. Zasadniczo zadania DM PKO BP dotyczą następujących obszarów:

- A. Funkcja płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych (podstawę prawną w szczególności stanowi art. 41 ust. 4 w związku z ust. 4d i 10 UPDOF⁵) oraz podatku dochodowego od osób prawnych (podstawę prawną w szczególności stanowi art. 26 ust. 1 UPDOP⁶, a także obowiązujący od 1 stycznia 2015 r. art. 26 ust. 2c i 2d⁷ UPDOP).

⁵ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – dalej „UPDOF”.

DM PKO BP zasadniczo pobiera i odprowadza zryczałtowany podatek od dochodów (przychodów) osiągniętych przez podatnika z tytułu:

- dywidend,
- odsetek i dyskonta od papierów wartościowych,
- odsetek od środków pieniężnych,
- innych dochodów (przychodów), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podatkowego.

Podstawowa stawka podatku wynosi 19% (dla wybranych dochodów osób prawnych – 20%). Od dochodów (przychodów) podatników nieposiadających rezydencji podatkowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej DM PKO BP pobiera podatek z uwzględnieniem przepisów właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, po uprzednim przedłożeniu certyfikatu rezydencji podatkowej potwierdzającego rezydencję podatkową podatnika w dacie osiągnięcia przez niego dochodów (przychodów).

W przypadku przychodów osiągniętych przez podatnika poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zasadniczo na DM PKO BP nie spoczywają obowiązki płatnika podatku dochodowego.

- B. Funkcja informacyjna DM PKO BP (podstawę prawną w szczególności stanowią art. 39 ust. 3 UPDOF).

W zakresie dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 2 UPDOF oraz art. 20 UPDOF, należy w szczególności wymienić dochody z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych, z tytułu realizacji praw z nich wynikających oraz z tytułu odpłatnego zbycia akcji w spółkach mających osobowość prawną.

Od wskazanych dochodów DM PKO BP S.A. nie pobiera i nie odprowadza należnego podatku, niemniej jednak przekazuje Podatnikowi oraz właściwemu urzędowi skarbowemu na formularzu PIT-8C informację o wysokości dochodu (poniesionej straty).

PIT-8C stanowi podstawę indywidualnego rozliczenia podatkowego sporządzanego przez podatnika. Podatnik jest zobowiązany samodzielnie obliczyć oraz zapłacić podatek, a także złożyć zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym (jeśli w ocenie Klienta informacje zamieszczone w formularzu PIT-8C nie są wystarczające, zeznanie podatkowe sporządza, opierając się pomocniczo na innych dokumentach). Zeznanie podatkowe składa się do właściwego urzędu skarbowego w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Na żądanie Klienta DM PKO BP przekazuje szczegółowe dane dotyczące prowizji, opłat i innych świadczeń niepieniężnych.

Załącznik nr 6

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Informacje o opłatach i kosztach ponoszonych przez klientów DM PKO BP

Koszty stałe:

Informacja o wysokości wszelkich kosztów stałych ponoszonych przez Klienta, a w szczególności opłaty za prowadzenie rachunku, opłaty za przechowywanie instrumentów finansowych, opłaty za transfer instrumentów finansowych, opłaty za wystawienie zaświadczeń czy sporządzenie historii rachunku znajduje się w *Taryfie opłat i prowizji pobieranych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*.

Koszty zmienne:

Stawki prowizji pobieranej od Klientów znajdują się w *Taryfie opłat i prowizji pobieranych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*.

Prowizje pobierane od transakcji zawieranych w systemach obrotu instrumentami finansowymi:

Wysokość prowizji pobieranych od transakcji zawieranych w systemach obrotu instrumentami finansowymi uzależniona jest od wielkości zlecenia i tabeli prowizji Klienta.

Dla instrumentów finansowych, z wyłączeniem kontraktów terminowych, opcji oraz obligacji, przykładowe koszty transakcyjne kształtują się następująco:

Przykład:

Klient posiadający tabelę standardową składa zlecenie osobiście bądź telefonicznie w POK.

Klient składa zlecenie o wartości 4000 zł. Zgodnie z tabelą standardową dla zlecenia o tej wartości pobierana jest prowizja 1,5%+9 zł więc prowizja z tytułu takiego zlecenia wyniesie $(4000 \times 1,5\%) + 9 = 69$ zł

Dla zlecenia o wartości 20000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,75\%) + 46,5 = 196,50$ zł

Dla zlecenia o wartości 40000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(40000 \times 0,50\%) + 109 = 309$ zł

Dla Klientów, którzy mają aktywowany dostęp internetowy do rachunku standardowa tabela prowizji wynosi 0,39%, jednak nie mniej niż 5 zł. W ich przypadku ponoszone koszty będą niższe:

Dla zlecenia o wartości 4000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(4000 \times 0,39\%) = 15,6$ zł

Dla zlecenia o wartości 20000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,39\%) = 78,0$ zł

Dla zlecenia o wartości 40000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(40000 \times 0,39\%) = 156,0$ zł

W przypadku zlecenia o małej wartości procentowy udział wartości prowizji wzrasta, co powoduje zmniejszenie zwrotu z inwestycji dla Klienta:

Przykład:

Dla zlecenia o wartości 100 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(100 \times 0,39\%) = 0,39$ - jednak nie mniej niż 5 zł, więc pobrana prowizja wynosi 5 zł, czyli stanowi 5% wartości transakcji.

W przypadku obligacji przykładowe koszty transakcji kształtują się następująco:

Klient posiadający tabelę standardową składa zlecenie osobiście bądź telefonicznie w POK.

Klient składa zlecenie o wartości 4000 zł. Zgodnie z tabelą standardową prowizja z tytułu takiego zlecenia wyniesie:

$(4000 \times 0,45\%) + 4,5 = 22,50$ zł

Dla zlecenia o wartości 20000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,35\%) + 14,50 = 84,50$ zł

Dla zlecenia o wartości 51000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

⁶ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych – dalej „UPDOP”.

⁷ Z dniem 1 stycznia 2015 r. rozszerzono obowiązki płatnika o przychody osiągnięte przez podatników (osoby prawne) z odsetek (wyłącznie nierezydentów) oraz dywidend oraz inne wybrane typy przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, od papierów wartościowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych oraz rachunkach zbiorczych prowadzonych przez DM PKO BP, wypłacanych za pośrednictwem DM PKO BP.

$(51000 \times 0,25\%) + 64,50 = 192 \text{ zł}$

Dla Klienta, który ma aktywowany dostęp internetowy do rachunku standardowa tabela prowizji wynosi 0,20%, jednak nie mniej niż 5 zł. W jego przypadku ponoszone koszty będą niższe:

Dla zlecenia o wartości 4000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(4000 \times 0,20\%) = 8,0 \text{ zł}$

Dla zlecenia o wartości 20000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,20\%) = 20,0 \text{ zł}$

Dla zlecenia o wartości 40000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(51000 \times 0,20\%) = 102,0 \text{ zł}$

Jeżeli Klient składa zlecenie bez limitu ceny (PKC, PCR), wówczas dla złożenia zlecenia kupna wymagane jest większe zabezpieczenie dla transakcji. DM PKO BP przyjmuje zabezpieczenie na poziomie 121% kursu odniesienia. Tak więc aby złożyć zlecenie kupna 1000 szt. akcji PKC z tabelą internetową 0,39% przy kursie 10 zł należy posiadać na rachunku kwotę 12147,19 zł.

Dla kontraktów terminowych prowizja pobierana jest w ujęciu ilościowym, tak więc wysokość prowizji zależy od wolumenu zlecenia i tabeli prowizji Klienta:

Przykład:

Klient posiadający tabelę standardową składa osobiście bądź telefonicznie w POK zlecenie kupna/sprzedaży 5 kontraktów indeksowych. Prowizja z tytułu takiego zlecenia wyniesie $5 \times 10 \text{ zł} = 50 \text{ zł}$

Klient, który ma aktywowany dostęp internetowy do rachunku zapłaci prowizję $5 \times 8,50 = 42,50 \text{ zł}$

Kontrakty terminowe są produktem detalicznym zbiorowego inwestowania (PRIIP) i podlegają pod Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014, zgodnie z którym emitent wydaje i publikuje Kluczowe Informacje dla Klienta (KID) umożliwiające zrozumienie i porównanie kluczowych cech PRIIP, kluczowych ryzyk z nim związanych obejmujące wykaz wszystkich kosztów związanych z inwestycją, które poniesie inwestor indywidualny.

W przypadku opcji prowizja naliczana jest od wartości każdej opcji.

Przykład:

Klient posiadający tabelę standardową składa osobiście bądź telefonicznie w POK zlecenie kupna/sprzedaży 5 opcji na indeks na WIG 20. Prowizja z tytułu takiego zlecenia jest pobierana od każdej opcji w zależności od wartości opcji. I w przypadku gdy:

Składa zlecenie kupna/sprzedaży 5 opcji z limitem 0,40 pkt to przy zleceniu osobistym zapłaci prowizję w wysokości 7,50 zł gdyż $0,40 \times 10 \times 2,5\%$ nie może być mniejsze niż 1,50 zł

Klient, który ma aktywowany dostęp internetowy do rachunku zapłaci prowizję w wysokości 7,50 zł gdyż $0,40 \times 10 \times 2,0\%$ nie może być mniejsze niż 1,50 zł

Składa zlecenie kupna/sprzedaży 5 opcji z limitem 140,00 pkt to przy zleceniu osobistym zapłaci prowizję w wysokości 50,00 zł gdyż $140,00 \times 10 \times 2,5\%$ nie może być większe niż 10,00 zł

Klient, który ma aktywowany dostęp internetowy do rachunku zapłaci prowizję w wysokości 42,50 zł gdyż $140,00 \times 10 \times 2,0\%$ nie może być większa niż 8,50 zł

Opcje są produktem detalicznym zbiorowego inwestowania (PRIIP) i podlegają pod Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014, zgodnie z którym emitent wydaje i publikuje Kluczowe Informacje dla Klienta (KID) umożliwiające zrozumienie i porównanie kluczowych cech PRIIP, kluczowych ryzyk z nim związanych obejmujące wykaz wszystkich kosztów związanych z inwestycją, które poniesie inwestor indywidualny.

Rynki zagraniczne

Dla instrumentów finansowych notowanych na Rynkach Zagranicznych, przykładowe koszty transakcyjne kształtują się następująco

Dla tabeli - 0.29% nie mniej niż 9 GBP

Dla zlecenia o wartości 4000 GBP prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(4000 \times 0,29\%) = 11,6 \text{ GBP}$

Dla zlecenia o wartości 20000 GBP prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,29\%) = 58,0 \text{ GBP}$

Dla zlecenia o wartości 40000 GBP prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(40000 \times 0,29\%) = 116,0 \text{ GBP}$

Dla tabeli - 0.29% nie mniej niż 38 zł

Dla zlecenia o wartości 4000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(4000 \times 0,29\%) = 38 \text{ zł}$

Dla zlecenia o wartości 20000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(20000 \times 0,29\%) = 58,0 \text{ zł}$

Dla zlecenia o wartości 40000 zł prowizja zgodnie z taryfą opłat i prowizji wyniesie:

$(40000 \times 0,29\%) = 116,0 \text{ zł}$

OBLIGACJE

I. Koszty jednorazowe

1. Opłata za nabycie obligacji

Klient nie ponosi opłat przy zakupie obligacji.

2. Opłata za przedterminowy wykup obligacji

Wysokość opłaty za przedterminowy wykup obligacji określa List emisyjny danej emisji obligacji. Opłaty kształtują się na poziomie od 0,00 zł do 2,00 zł od jednej obligacji przedstawionej do przedterminowego wykupu.

Przykład:

Klient posiada 100 szt. obligacji dziesięcioletnich EDO. Po 5 latach postanowił część z nich, tj. 50 szt. przedstawić do przedterminowego wykupu Emitentowi. Nominał jednej obligacji EDO wynosi 100 zł. Odsetki po 5 latach od jednej 1 szt. obligacji wynoszą 24,25 zł. Opłata z tytułu przedterminowego wykupu jednej obligacji EDO wynosi 2,00 zł.

Należność z tytułu przedterminowego wykupu 50 szt. obligacji EDO wyniesie:

$(50 \times 124,25 \text{ zł}) - (50 \times 2,00 \text{ zł}) = 6.212,50 \text{ zł} - 100 \text{ zł} = 6.112,50 \text{ zł}$

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

I. Koszty jednorazowe

1. Opłata za nabycie jednostek uczestnictwa (opłata manipulacyjna).

Nabywca jednostek uczestnictwa ponosi opłatę jednorazową przy składaniu zlecenia nabycia jednostek uczestnictwa. Wysokość opłaty za nabycie jest uzależniona od wartości zainwestowanych środków, zgodnie z tabelą opłat określoną przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych, opublikowaną na stronie internetowej danego TFI.

Przykład:

Klient nabywa jednostki uczestnictwa subfunduszu X Towarzystwa Inwestycyjnego Y za kwotę 100.000,00 zł. Opłata za nabycie zgodnie z tabelą opłat wynosi 3%.

Kosztem klienta jest $100.000,00 \text{ zł} \times 3\% = 3.000,00 \text{ zł}$

Zainwestowany kapitał wynosi $100.000,00 \text{ zł} - 3.000,00 \text{ zł} = 97.000,00 \text{ zł}$

Wartość jednostki w dniu nabycia wynosi 10 zł, liczba posiadanych jednostek wynosi $97.000,00 \text{ zł} : 10 \text{ zł} = 9.700$

2. Opłata za odkupienie jednostek uczestnictwa.

Opłata za odkupienie jednostek uczestnictwa jest jednorazową opłatą pobieraną w momencie realizacji zlecenia odkupienia jednostek uczestnictwa, jeśli jej pobieranie jest przewidziane w statucie funduszu. Wysokość opłaty za odkupienie jest wskazana w tabeli opłat określonej przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych i opublikowanej na stronie internetowej danego TFI.

Przykład (wartość jednostki wzrost):

Klient odkupuje jednostki uczestnictwa subfunduszu X Towarzystwa Inwestycyjnego Y w liczbie 9.700 sztuk. Opłata za odkupienie zgodnie z tabelą opłat wynosi 1%.

Wartość jednostki w dniu odkupienia wynosi 11 zł, wartość inwestycji klienta wynosi: 106.700,00 zł

Kosztem klienta jest $106.700,00 \text{ zł} \times 1\% = 1.067,00 \text{ zł}$

Wartość inwestycji przed opodatkowaniem wynosi: 105.633,00 zł

Przykład (wartość jednostki bez zmian):

Klient odkupuje jednostki uczestnictwa subfunduszu X Towarzystwa Inwestycyjnego Y w liczbie 9.700 sztuk. Opłata za odkupienie zgodnie z tabelą opłat wynosi 1%.

Wartość jednostki w dniu odkupienia wynosi 10 zł, wartość inwestycji klienta wynosi: 97.000,00 zł

Kosztem klienta jest $97.000,00 \text{ zł} \times 1\% = 970,00 \text{ zł}$

Wartość inwestycji wynosi: 96.030,00 zł

Przykład (wartość jednostki spada):

Klient odkupuje jednostki uczestnictwa subfunduszu X Towarzystwa Inwestycyjnego Y w liczbie 9.700 sztuk. Opłata za odkupienie zgodnie z tabelą opłat wynosi 1%.

Wartość jednostki w dniu odkupienia wynosi 9,00 zł, wartość inwestycji klienta wynosi: 87.300,00 zł

Kosztem klienta jest $87.300,00 \text{ zł} \times 1\% = 873,00 \text{ zł}$

Wartość inwestycji wynosi: 86.427,00 zł

3. Opłaty za konwersję/zamianę/przeniesienie

Opłaty za konwersję/zamianę/przeniesienie są opłatami jednorazowymi, pobieranymi w momencie zawierania transakcji konwersji/zamiany/przeniesienia jednostek uczestnictwa. Wysokość tych opłat i sposób pobierania są wskazane w tabeli opłat określonej przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych i opublikowanej na stronie internetowej danego TFI.

Przykład (konwersja/zamiana/przeniesienie na subfundusz, dla którego stawka opłaty jest wyższa niż była pobrana):

Klient składa dyspozycję np. zamiany jednostek uczestnictwa subfunduszu X na subfundusz Z. Opłata za nabycie subfunduszu X wynosiła 1,5%, natomiast opłata za nabycie subfunduszu Z wynosi 4,0%.

Wariant I – opłata pobierana jako różnica tj. $4,0\% - 1,5\% = 2,5\%$.

Wariant II – opłata pobierana w pełnej wysokości zgodnie z tabelą opłat, czyli 4,0%

Sposób wyliczenia kwoty opłaty dla zamiany dla jednostek uczestnictwa o wartości 100.000,00zł wynosi:

- dla wariantu I – $100.000,00 \text{ zł} \times 2,5\% = 2.500,00 \text{ zł}$

- dla wariantu II – $100.000,00 \text{ zł} \times 4,0\% = 4.000,00 \text{ zł}$

Przykład (konwersja/zamiana/przeniesienie na subfundusz, dla którego stawka opłaty jest niższa niż była pobrana):

Klient składa dyspozycję np. zamiany jednostek uczestnictwa subfunduszu Z na subfundusz X. Opłata za nabycie subfunduszu Z wynosiła 4,0%, natomiast opłata za nabycie subfunduszu X wynosi 1,5%.

Wariant I – brak pobrania opłaty.

Wariant II – opłata pobierana w pełnej wysokości zgodnie z tabelą opłat, czyli 1,5%

Sposób wyliczenia kwoty opłaty dla zamiany dla jednostek uczestnictwa o wartości 100.000,00zł wynosi:

- dla wariantu I – 0,00 zł

- dla wariantu II – $100.000,00 \text{ zł} \times 1,5\% = 1.500,00 \text{ zł}$

II. Koszty powtarzalne

Inwestycja w fundusz wiąże się z powtarzalnymi kosztami związanymi z funkcjonowaniem funduszu jako instrumentu zbiorowego inwestowania oraz z realizacją jego polityki inwestycyjnej. Do podstawowych kategorii tych kosztów należą:

- opłaty za zarządzanie ponoszone na rzecz podmiotu zarządzającego aktywami funduszu,
- opłaty transakcyjne ponoszone na rzecz instytucji biorących udział w procesie zawierania transakcji na aktywach funduszu,
- opłaty administracyjne związane z funkcjonowaniem funduszu, w tym opłaty jednorazowe, bieżące oraz dodatkowe tj. za pełnienie funkcji depozytariusza, reprezentację prawną funduszu, itp.

Informację o wysokości opisanych w tym punkcie kosztów w skali roku, a także ich wpływie na zwrot z inwestycji w fundusz przedstawione są w Komunikacie nr 20 Dyrektora DM PKO BP.

Przykład (wartość jednostki bez zmian w skali roku):

Liczba jednostek 9.700 sztuk

Wartość jednostki 10 zł

Wartość inwestycji 97.000,00 zł

Nazwa subfunduszu	Opłaty za zarządzanie	Opłaty transakcyjne	Opłaty administracyjne (jednorazowe)	Opłaty administracyjne (bieżące)	Opłaty administracyjne (dodatkowe)
X	0,80% (776,00 zł)	0,75% (727,50 zł)	0,2% (194,00 zł)	0,3% (291,00 zł)	0,1% (97,00 zł)

UWAGA

W przykładzie przyjęto mechanizm wyliczania kosztów wpływających na inwestycje w skali roku. Przyjęto dla uproszczenia, że wartość inwestycji w ciągu roku nie uległa zmianie (czyli każdego dnia odnotowano taką samą wycenę jednostki).

CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

I. Koszty jednorazowe

1. Opłata za nabycie certyfikatów (tzw. opłata manipulacyjna)
Nabywca certyfikatów ponosi opłatę jednorazową przy składaniu dyspozycji zakupu certyfikatów. Wysokość opłaty za nabycie jest uzależniona od wartości zainwestowanych środków, zgodnie z tabelą opłat określoną przez emitenta, opublikowaną na stronie internetowej danego emitenta.
2. Opłata za wykup certyfikatów
Certyfikat inwestycyjny jest rodzajem instrumentu finansowego, dla którego emitent nie wskazuje daty wykupu. Prospekt emisyjny określa możliwości wyjścia z inwestycji np:
  - poprzez złożenie zlecenia sprzedaży na Giełdzie Papierów Wartościowych. Wówczas opłaty są ponoszone zgodnie z *Taryfą opłat i prowizji pobieranych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego*,
  - poprzez złożenie tzw. Żądania Odkupienia do emitenta – wówczas wysokość opłaty określa Prospekt emisyjny. W przypadku większości emisji – brak opłat za odkupienie. W pozostałych przypadkach, opłaty kształtują się na poziomie do 1,00% wartości wykupu certyfikatów przedstawionych do wykupu.

II. Koszty powtarzalne

Brak kosztów przechowywania w przypadku pozostawienia certyfikatów na Rachunku Rejestrowym. W przypadku zdeponowania certyfikatów na Rachunku Inwestycyjnym – klient ponosi opłaty za prowadzenie Rachunku Inwestycyjnego, zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji pobieranych przez biuro maklerskie, które prowadzi rachunek.

Inwestycja w certyfikaty wiąże się z powtarzalnymi kosztami związanymi z funkcjonowaniem funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

Do podstawowych kategorii kosztów należą:

- opłaty za zarządzanie ponoszone na rzecz podmiotu zarządzającego aktywami funduszu,
- opłaty transakcyjne ponoszone na rzecz instytucji biorących udział w procesie zawierania transakcji na aktywach funduszu,
- opłaty administracyjne związane z funkcjonowaniem funduszu, w tym opłaty jednorazowe, bieżące oraz dodatkowe tj. za pełnienie funkcji depozytariusza, reprezentację prawną funduszu, itp.

Opłaty za zarządzanie w funduszach inwestycyjnych zamkniętych przedstawiają się następująco, w szczególności:

- 1/ PKO Bezpieczna lokata fiz - 2,9%,
- 2/ PKO Strategii Obligacyjnej fiz - 2,5%,
- 3/ PKO Globalnej Strategii fiz - 3,5%,
- 4/ PKO Globalnego Dochodu fiz - 2,5%,
- 5/ PKO Absolutnej Stopy Zwrotu – EWZ fiz - 3,5%

Szczegółowe informacje o wysokościach opisanych w tym punkcie kosztów w skali roku, a także ich wpływie na zwrot z inwestycji w fundusz inwestycyjny zamknięty, przedstawione są w Komunikacie nr 20 Dyrektora DM PKO BP.

Certyfikat Inwestycyjny zaliczany jest jako produkt detaliczny zbiorowego inwestowania (PRIIP), podlegający pod Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014, zgodnie z którym emitent wydaje i publikuje Kluczowe Informacje dla Klienta (KID) umożliwiające zrozumienie i porównanie kluczowych cech PRIIP, kluczowych ryzyk z nim związanych obejmujące wykaz wszystkich kosztów związanych z inwestycją, które poniesie inwestor indywidualny.

LISTY ZASTAWNE

I. Koszty jednorazowe

Opłata za wcześniejsze wyjście z inwestycji w listy zastawne

Możliwość wcześniejszego wyjścia z inwestycji w listy zastawne odbywa się poprzez złożenie zlecenia sprzedaży na Giełdzie Papierów Wartościowych. Opłaty są ponoszone zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji pobieranych przez biuro maklerskie, które prowadzi rachunek inwestycyjny.

II. Koszty powtarzalne

Listy zastawne po nabyciu przez klienta są zdeponowane na Rachunku Inwestycyjnym – klient ponosi opłaty za prowadzenie Rachunku Papierów Wartościowych, zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji pobieranych przez biuro maklerskie, które prowadzi rachunek.

PRODUKTY STRUKTURYZOWANE (obligacje strukturyzowane)

I. Koszty jednorazowe

Opłata za wcześniejsze wyjście z inwestycji w obligacje strukturyzowane.

Możliwość wcześniejszego wyjścia z inwestycji odbywa się poprzez złożenie zlecenia sprzedaży. Opłaty są określone w warunkach emisji produktu.

II. Koszty powtarzalne

Produkty strukturyzowane, zdeponowane na Rachunku Inwestycyjnym – klient ponosi opłaty za prowadzenie Rachunku Inwestycyjnego, zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji pobieranych przez biuro maklerskie, które prowadzi rachunek.

Produkty strukturyzowane są produktem detalicznym zbiorowego inwestowania (PRIIP) i podlegają pod Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014, zgodnie z którym emitent wydaje i publikuje Kluczowe Informacje dla Klienta (KID) umożliwiające zrozumienie i porównanie kluczowych cech PRIIP, ryzyk z nim związanych obejmujące wykaz wszystkich kosztów związanych z inwestycją, które poniesie inwestor indywidualny.

Załącznik nr 7

do Broszury informacyjnej o wymogach MiFID dla Klientów Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego w zakresie usług maklerskich

Katalog instrumentów finansowych będących w ofercie DM PKO BP (charakterystyka instrumentów finansowych i związanego z nimi ryzyka inwestycyjnego)

Głównym ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty finansowe jest ryzyko niekorzystnych zmian cen, powodujące spadek wartości inwestycji oraz ryzyko płynności obrotu danymi instrumentami finansowymi, czyli brak możliwości zamknięcia pozycji bez ponoszenia strat.

AKCJE

Papier wartościowy dający prawo do własności części majątku spółki, łączący w sobie prawa o charakterze majątkowym i niemajątkowym. Akcja jako papier wartościowy wyznacza zarówno zakres praw, jak i obowiązków akcjonariusza. Do uprawnień majątkowych zaliczyć należy np. prawo do dywidendy, prawo do odpowiedniej części majątku spółki w przypadku jej likwidacji, a do uprawnień niemajątkowych zaliczane są m.in.: prawo do udziału w walnym zgromadzeniu spółki, prawo do informacji o działalności spółki, prawo głosu.

DM PKO BP świadczy usługi maklerskie w zakresie akcji w obrocie zorganizowanym oraz akcji niedopuszczonych do obrotu na rynku zorganizowanym. Przedmiotem obrotu zorganizowanego są wyłącznie akcje zdematerializowane.

Charakterystyczną cechą inwestycji w akcje w obrocie zorganizowanym jest relatywnie duża zmienność cen akcji (w porównaniu do zmienności cen notowanych obligacji), zwłaszcza w krótkim okresie, weryfikowanych przez rynek kapitałowy.

Wśród czynników ryzyka wpływających na wycenę akcji danej spółki należy wyróżnić:

- ryzyko makroekonomiczne – związane z wrażliwością rynku kapitałowego na krajowe i światowe czynniki makroekonomiczne,
- ryzyko branżowe – związane ze wzrostem konkurencji, spadkiem popytu na produkty sprzedawane przez podmioty z branży oraz zmianami technologicznymi,
- ryzyko specyficzne spółki – związane np. z jakością pracy zarządu, zmianą strategii lub modelu biznesowego spółki, zmianą jakości ładu korporacyjnego, polityki dywidendowej.

Głównym czynnikiem warunkującym ryzyko inwestowania w akcje jest kondycja finansowa spółki będącej ich emitentem, odzwierciedlająca ryzyko specyficzne spółki. Gdy spółka prosperuje dobrze, wówczas wraz ze wzrostem wartości spółki może rosnąć cena jej akcji albo można oczekiwać udziału w zysku spółki, czyli dywidendy. Zgodnie z zasadami gospodarki wolnorynkowej, inwestując w papier wartościowy, jakim jest akcja, należy brać pod uwagę również trudności ze sprzedażą produktów spółki, brak zysków, a w konsekwencji – spadek wartości rynkowej spółki (a nawet jej upadłość), co ostatecznie spowoduje obniżenie wartości akcji spółki. Ponadto posiadanie akcji obciążone jest ogólnymi ryzykami związanymi z inwestowaniem w obrocie zorganizowanym, takimi jak ryzyko płynności, ryzyko zawieszenia lub ryzyko wycofania z obrotu zorganizowanego.

W przypadku akcji nabywanych na rynkach zagranicznych istnieją dodatkowe czynniki ryzyka, a w szczególności

- ryzyko wahan waluty, w której notowane są akcje w stosunku do złotego,
- ryzyko ograniczonego dostępu do informacji,
- ryzyko prawne związane z emisją i posiadaniem akcji na postawie innych systemów prawnych niż system polski.

PRAWA DO AKCJI (PDA)

Papier wartościowy o charakterze krótkotrwałym ściśle powiązany z akcją. PDA powstają z chwilą dokonania przydziału akcji nowej emisji i wygasają z chwilą zarejestrowania tych akcji w depozycie papierów wartościowych albo z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego odmawiającego wpisu podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców.

Celem PDA jest skrócenie czasu oczekiwania inwestorów między przydziałem akcji nowej emisji a ich pierwszym notowaniem na rynku regulowanym. Prawa do akcji umożliwiają inwestorowi sprzedaż akcji – poprzez sprzedaż praw do nich – przed debiutem nowych akcji na giełdzie. Posiadanie PDA nie daje praw tożsamych z posiadaniem akcji tej samej spółki. Emitenci akcji nie mają obowiązku każdorazowego wprowadzania niezarejestrowanych akcji nowej emisji w formie PDA. Z inwestowaniem w PDA wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko nie zarejestrowania akcji nowej emisji przez Krajowy Rejestr Sądowy. PDA odznaczają się relatywnie dużą zmiennością cen, co oznacza, że w wielu wypadkach cena PDA jest wyższa lub niższa od cen akcji tej samej spółki.

PRAWO POBORU

Prawo poboru jest papierem wartościowym ściśle związanym z planowaną emisją nowych akcji przez spółkę. Uprawnia dotychczasowych akcjonariuszy spółki do nabycia (pierwokupu) akcji nowej emisji przysługujących dotychczasowym akcjonariuszom spółki proporcjonalnie w stosunku do liczby już posiadanych akcji. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu jako samodzielny papier wartościowy. Korzystając z prawa poboru, akcjonariusze mogą zachować akcjonariat danej spółki w niezmiennym stanie, co oznacza zachowanie procentowego udziału dotychczasowych akcjonariuszy w stosunku do całkowitej sumy kapitału akcyjnego. Dotychczasowi akcjonariusze niezainteresowani objęciem akcji nowej emisji mogą sprzedać prawo poboru w obrocie zorganizowanym. Konsekwencją tego jest możliwość zakupu praw poboru przez inwestorów dotychczas niebędących akcjonariuszami danej spółki.

Z inwestowaniem w prawa poboru wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko nie wykorzystania prawa poboru w terminie jego ważności. Z uwagi na fakt, że główną cechą tego instrumentu finansowego jest krótki czas funkcjonowania w obrocie zorganizowanym, dotychczasowy akcjonariusz w celu wykorzystania uprawnień wynikających z przyznanego mu prawa poboru powinien złożyć właściwy zapis na akcje nowej emisji z wykorzystaniem praw poboru lub sprzedać je najpóźniej w ostatnim dniu notowania praw poboru – w przeciwnym wypadku nie otrzyma żadnej zapłaty w momencie ich wygaśnięcia.

KONTRAKTY TERMINOWE

Kontrakty terminowe to rodzaj umowy zawartej między dwiema stronami, z których jedna zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży w określonym czasie, po ustalonej cenie, określonej ilości instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia pieniężnego. Instrumentami bazowymi dla kontraktów mogą być m.in.: indeksy giełdowe, waluty, akcje spółek oraz obligacje.

Istotą tego instrumentu finansowego jest zobowiązanie do dostawy lub odbioru w przyszłości określonego instrumentu bazowego. Niemniej jednak wskazać należy, że w przypadku większości kontraktów terminowych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie regulowanie zobowiązań następuje w postaci rozliczenia pieniężnego. Kontrakty występują w obrocie w tzw. seriach. Seria obejmuje wszystkie kontrakty mające ten sam termin wygaśnięcia. Inwestor, który kupił lub sprzedał kontrakt terminowy, ma otwartą odpowiednio długą lub krótką pozycję. Może ją utrzymać do dnia wygaśnięcia kontraktu lub też wycofać się z rynku (zamknąć pozycję) przed tym terminem. Jeżeli kupił kontrakt (czyli posiada pozycję długą), by zamknąć pozycję, musi sprzedać kontrakt z tym samym terminem wygaśnięcia i na tę samą kwotę. Jeżeli sprzedał kontrakt (czyli posiada pozycję krótką), by zamknąć pozycję, musi odpowiednio kupić kontrakt z tym samym terminem wygaśnięcia i na tę samą kwotę.

Istotnym elementem inwestowania w kontrakty terminowe jest zobowiązanie inwestora do wniesienia do firmy inwestycyjnej, która prowadzi na jego rzecz rachunek papierów wartościowych, depozytu zabezpieczającego, rozliczenie jego zobowiązań wobec kontrahenta transakcji. Minimalną wartość depozytu zabezpieczającego wnoszonego do firmy inwestycyjnej określa właściwa izba rozrachunkowa, którą dla obrotu dokonywanego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie jest KDPW_CCP i która aktualizuje oraz dokonuje rozliczenia rynkowego skutkującego koniecznością uzupełnienia depozytu lub jego zwrotu. Kurs kontraktu podaje się w punktach, a cenę ustala się, mnożąc kurs przez odpowiedni mnożnik. Wartość mnożnika różni się w zależności od instrumentu bazowego, na który opiewa dany kontrakt.

Głównym czynnikiem determinującym zmienność instrumentu jest płynność obrotu – im niższa jest płynność, tym bardziej wzrasta zmienność cen i ryzyko inwestycji. Płynność obrotu kontraktu uzależniona jest od płynności instrumentu bazowego i okresu pozostałego do dnia ostatecznego rozliczenia kontraktu.

Wśród czynników ryzyka wpływających na wycenę kontraktów należy wyróżnić:

- ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości kupna/sprzedaży kontraktu po określonej cenie bez znaczącego negatywnego wpływu na kurs. Ryzyko to jest dodatnio skorelowane z okresem pozostałym do wygaśnięcia kontraktu,
- ryzyko zmienności ceny instrumentu bazowego – na cenę instrumentu pochodnego wpływa cena instrumentu bazowego,
- ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursu:
  - a) posiadacz pozycji długiej ponosi stratę w przypadku spadku kursu,
  - b) posiadacz pozycji krótkiej ponosi stratę w przypadku wzrostu kursu,
- ryzyko walutowe – związane z możliwością wahań kursów waluty.

Inwestowanie na rynku instrumentów pochodnych nierozdzielnie wiąże się z pojęciem dźwigni finansowej. W przypadku kontraktów terminowych efekt dźwigni finansowej polega na tym, że kupując lub sprzedając kontrakt inwestor musi wpłacić tylko część jego wartości – tzw. depozyt zabezpieczający. Zyski i straty z inwestycji są natomiast wyznaczane w oparciu o pełną wartość kontraktu terminowego. Efektem dźwigni finansowej jest więc zwielokrotnienie wyniku finansowego. Dzięki depozytowi za określony procent wartości jaki musimy wpłacić aby kupić kontrakt otrzymujemy instrument pochodny wart o wiele więcej niż kwota za którą kupiliśmy kontrakt. Jednakże, w odróżnieniu od rynku kasowego podejmowane ryzyko jest nieograniczone, co oznacza, że zobowiązania z tytułu zawarcia transakcji terminowej mogą wielokrotnie przewyższyć

początkowy wkład inwestora. W związku z powyższym, należy być świadomym, że kontrakty terminowe są instrumentem o bardzo wysokim ryzyku inwestycyjnym.

Szczegółowe informacje na temat określonego kontraktu terminowego wraz z opisem kosztów i ryzyk oraz opisu funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych, związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego. DM PKO BP udostępni KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów.

OPCJE

Opcja to umowa zawarta między nabywcą (kupującym) a wystawcą (sprzedającym), zgodnie z którą nabywca ma prawo do kupna (opcja kupna) lub prawo do sprzedaży (opcja sprzedaży) instrumentu bazowego po ustalonej cenie w dniu wykonania, czyli do tzw. wykonania opcji. Właściciel opcji w zamian za premię płaconą wystawiającemu ma prawo do wykonania opcji, a wystawiający ma obowiązek wykonania opcji.

Wśród opcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie instrumentem bazowym jest indeks WIG20. Regulowanie zobowiązań dla tych opcji następuje wyłącznie w formie rozliczenia pieniężnego. Opcje podobnie jak kontrakty terminowe występują w obrocie w tzw. seriach. Seria obejmuje wszystkie opcje danego typu mające ten sam termin wykonania. Dla opcji notowanych na GPW ostatnim dniem obrotu każdą serią jest trzeci piątek danego miesiąca wykonania. Wyróżniamy dwa typy opcji: opcja kupna oraz opcja sprzedaży. O inwestorze, który kupił, mówi się, że nabył opcję kupna lub sprzedaży, a o sprzedającym, że wystawił opcję kupna lub sprzedaży. Może on ją utrzymać do dnia wykonania opcji lub też wycofać się z rynku (zamknąć pozycję) przed tym terminem. Jeżeli kupił opcję, by zamknąć pozycję, musi sprzedać opcję z tym samym terminem wykonania i tą samą ceną wykonania. Jeżeli sprzedał opcję, by zamknąć pozycję, musi ją kupić. Istotą inwestowania w tego typu instrumenty finansowe jest możliwość osiągania zysków przy wzroście instrumentu bazowego, jaką dają: nabycie opcji kupna oraz wystawienie opcji sprzedaży. Nabycie opcji sprzedaży oraz wystawienie opcji kupna umożliwia osiągnięcie zysku przy spadku instrumentu bazowego. Maksymalny zysk Klienta zajmującego pozycję długą na opcjach jest nieograniczony, podczas gdy maksymalny zysk Klienta zajmującego pozycję krótką to równowartość otrzymanej w momencie otwierania pozycji premii. Klient otwierający pozycję długą na opcjach musi zapłacić premię. Klient otwierający pozycję krótką na opcjach wnosi depozyt zabezpieczający. Minimalną wartość depozytu wnoszonego do firmy inwestycyjnej określa właściwa izba rozrachunkowa, którą dla obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie jest KDPW_CCP i która rozlicza i gwarantuje wszystkie zawarte na rynku transakcje.

Na wartość opcji wpływają następujące czynniki:

- wysokość stóp procentowych – wzrost stopy procentowej wolnej od ryzyka prowadzi do spadku cen opcji sprzedaży i wzrostu wartości opcji kupna,
- czas pozostający do wygaśnięcia opcji – im dłuższy czas pozostający do wygaśnięcia opcji, tym większa wartość czasowa opcji,
- cena instrumentu bazowego – im wyższa cena instrumentu bazowego, tym wyższa wartość opcji kupna lub tym niższa wartość opcji sprzedaży,
- cena wykonania – cena, po jakiej nabywca opcji kupna może nabyć instrument bazowy opcji, lub cena, po jakiej nabywca opcji sprzedaży może sprzedać opcje sprzedaży,
- zmienność ceny instrumentu podstawowego – miara niepewności odnośnie do przyszłych zmian tej ceny.

Ryzyko inwestowania w instrument finansowy, jakim jest opcja, powiązane jest bezpośrednio z instrumentem bazowym, na który opiewa dany kontrakt opcyjny. Podkreślenia wymaga jednak prawidłowość, że cena rynkowa opcji jest wypadkową oczekiwań rynku co do przyszłego zachowania się instrumentu bazowego.

Maksymalna strata Klienta zajmującego pozycję długą na opcjach (nabycie opcji kupna albo sprzedaży) jest równa wartości zainwestowanego kapitału. Maksymalna strata Klienta zajmującego pozycję krótką na opcjach (sprzedaż opcji kupna albo sprzedaży) może przekroczyć wartość pierwotnie wpłaconego depozytu zabezpieczającego.

Jednocześnie należy wskazać, że z inwestowaniem w opcje nierozdzielnie wiąże się również:

- ryzyko upływu czasu – cena opcji zależy od czasu, jaki pozostał do wygaśnięcia opcji. Zbliżanie się terminu wygaśnięcia opcji może powodować spadek wartości opcji nawet przy niezmiennym poziomie ceny instrumentu bazowego. Upływ czasu działa więc na niekorzyść nabywców opcji kupna i nabywców opcji sprzedaży,
- ryzyko zmienności instrumentu bazowego – zmienność instrumentu bazowego wpływa na wartość opcji. Im większa jest zmienność instrumentu bazowego, tym wartość opcji jest wyższa; im mniejsza zmienność, tym wartość opcji jest niższa,
- ryzyko płynności – płynność opcji wystawionych zwłaszcza na akcje jest bardzo niska.

Szczegółowe informacje na temat określonej opcji wraz z opisem funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych, związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego. DM PKO BP udostępni KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów.

JEDNOSTKI INDEKSOWE (MiniWIG20)

Jednostki indeksowe obok kontraktów terminowych i opcji należą do instrumentów finansowych, które pozwalają osiągać zyski zarówno na wzrostach, jak i spadkach rynku akcji. Jednostka MiniWIG20 umożliwia inwestycję niemal równoważną nabyciu portfela akcji wchodzących w skład indeksu WIG20. Jeśli inwestor przewiduje wzrost wartości indeksu WIG20, powinien kupić jednostki MiniWIG20, ponieważ ich cena będzie rosła wraz z indeksem. Nabywca jednostek może zakończyć inwestycję na dwa sposoby:

- przez wykonanie jednostki, co oznacza otrzymanie od tzw. wystawcy kwoty rozliczenia równej 1/10 wartości indeksu WIG20 na otwarciu sesji w dniu następnym,
- przez sprzedaż jednostki na rynku, czyli zajęcie pozycji odwrotnej do posiadanej.

Dzięki tym dwóm formom zakończenia inwestycji inwestor może wybierać, która z nich przyniesie mu większe korzyści.

Inwestor przewidujący spadek wartości indeksu może wystawić jednostki indeksowe; wówczas osiągnie zysk wraz ze spadkiem indeksu WIG20. W odróżnieniu od kupna jednostek indeksowych wystawienie ich wiąże się z wpłaceniem jedynie części zapłaty tzw. depozytu zabezpieczającego.

Wśród czynników ryzyka wpływających na wycenę kontraktów należy wyróżnić:

- ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości zawarcia transakcji kupna/sprzedaży bez negatywnego wpływu na kurs,
- ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursu:
  - a) posiadacz pozycji długiej ponosi stratę w przypadku spadku kursu jednostki,
  - b) posiadacz pozycji krótkiej ponosi stratę w przypadku wzrostu kursu jednostki,
- ryzyko rozliczenia – pozycja wystawcy może zostać zamknięta niezależnie od jego woli oraz zysków/ strat z inwestycji w wyniku wylosowania do wykonania.

Charakterystyczne dla inwestowania w jednostki indeksowe MiniWIG20 są ryzyka makroekonomiczne tożsame z ryzykiem makroekonomicznym występującym przy inwestowaniu w akcje. Strona zawierająca pozycję krótką wnosi w momencie otwarcia pozycji jedynie depozyt zabezpieczający, dlatego wysokość straty może przekroczyć wartość pierwotnie zainwestowanego kapitału. Strona zawierająca pozycję krótką może zostać wylosowana do wykonania jednostki w niesprzyjającym dla niej momencie. Z uwagi na mechanizm dźwigni finansowej wbudowanej w instrument wystawca jednostki może ponieść stratę przewyższającą pierwotną wartość inwestycji (wniesiony depozyt).

Zmienność jednostek indeksowych jest bardzo zbliżona do zmienności instrumentu bazowego.

Szczegółowe informacje na temat jednostek indeksowych wraz z opisem funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych. związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego. DM PKO BP udostępnia KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów

WARRANTY SUBSKRYPCYJNE

W sensie ekonomicznym warrant to instrument finansowy, którego cena zależy od ceny lub wartości tzw. instrumentu bazowego. Instrumentem tym może być papier wartościowy, waluta, wskaźnik ekonomiczny (np. indeks, stopa procentowa) lub inna wartość. Z uwagi na powyższe uzależnienie warrant jest określany właśnie jako instrument pochodny lub prawo pochodne. W sensie formalnoprawnym warrant jest bezwarunkowym i nieodwołalnym zobowiązaniem się jego emitenta do wypłacenia uprawnionym właścicielom warrantów kwoty rozliczenia. Dla warrantu kupna jest to dodatnia różnica między ceną instrumentu bazowego, a ceną wykonania określoną przez emitenta. Natomiast dla warrantu sprzedaży kwotą rozliczenia jest dodatnia różnica między ceną wykonania, a ceną instrumentu bazowego. Wykonanie zobowiązania emitenta może polegać nie tylko na przekazaniu pieniędzy, lecz również na dostawie (tj. odpowiednio – sprzedaży lub kupnie) instrumentu bazowego po ustalonej cenie wykonania. O ile jednak w pierwszym przypadku instrumentem bazowym może być w zasadzie każda wartość (np. indeks), o tyle w drugim – wyłącznie zbywalny instrument finansowy.

Warranty subskrypcyjne są w swojej konstrukcji bardzo zbliżone do opcji, jednak w tym wypadku stroną wystawiającą (pozycja krótka) może być jedynie emitent instrumentu bazowego (spółka). Dlatego łączą one w sobie cechy opcji oraz praw poboru.

Z punktu widzenia terminu, w którym posiadacz warrantu może go wykonać, wyróżnia się również dwa typy warrantów: warrant europejski (kupna lub sprzedaży) oraz warrant amerykański (kupna lub sprzedaży). Warrant europejski może być wykonany jedynie we wcześniej wskazanym przez emitenta dniu, określanym jako dzień wygaśnięcia. Natomiast warrant typu amerykańskiego może być wykonany w dowolnym, wybranym przez Klienta dniu, aż do dnia wygaśnięcia warrantu.

Czynniki ryzyka związane z inwestowaniem w warranty subskrypcyjne są tożsame z czynnikami ryzyka odpowiednimi dla opcji z perspektywy Klienta zajmującego pozycję dłużną.

Ryzyko płynności – płynność notowań warrantów subskrypcyjnych jest relatywnie niska, dlatego zamknięcie pozycji może nastąpić po cenie odbiegającej od oczekiwań inwestora.

Warranty subskrypcyjne odznaczają się bardzo dużą zmiennością notowań.

Szczegółowe informacje na temat warrantów subskrypcyjnych wraz z opisem funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych, związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego. DM PKO BP udostępnia KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów

WARRANTY OPCYJNE

Warranty opcyjne mają analogiczną konstrukcję oraz charakterystykę jak warranty subskrypcyjne, różnią się jedynie wystawcą. Warranty subskrypcyjne są wystawiane jedynie przez emitentów instrumentu bazowego, zaś warranty opcyjne mogą być wystawiane przez banki i inne instytucje finansowe, np. domy maklerskie – na akcje innych spółek znajdujące się już w obrocie zorganizowanym.

Szczegółowe informacje na temat warrantów opcyjnych wraz z opisem funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych. związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego. DM PKO BP udostępnia KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów.

OBLIGACJE

Obligacje są rodzajem papieru dłużnego, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem obligatariusza i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Sprzedaż obligacji oznacza tym samym zaciągnięcie długu przez emitenta u nabywców obligacji. Dług ten jest spłacany jako należność pieniężna w ściśle określonym czasie wraz z odsetkami, których sposób naliczania jest określony w warunkach emisji obligacji. Wielkość tego długu to wartość nominalna obligacji, a termin jego zwrotu przez emitenta to termin wykupu obligacji.

Obligacje to rodzaj instrumentu finansowego, który występuje w seriach. W przeciwieństwie do akcji obligacje nie dają ich posiadaczowi tytułu własności w spółce i wynikających z tego praw (np. prawa do dywidendy lub uczestnictwa w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy). Ze względu na sposób określania wartości odsetek od zaciągniętego długu wyróżnia się obligacje o stałym i zmiennym oprocentowaniu (obligacje kuponowe) oraz obligacje zerokuponowe.

W związku z inwestycją w obligacje wyróżnia się następujące ryzyka:

- ryzyko niedotrzymania warunków, czyli niewywiązania się emitenta z obowiązku wykupu obligacji lub zapłaty odsetek,
- ryzyko stopy procentowej – wynikające z faktu, że w momencie wzrostu rynkowych stóp procentowych spada cena obligacji,
- ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitenta, gwaranta, poręczyciela papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego to możliwość braku wywiązania się przez dłużnika z przyjętych na siebie zobowiązań,
- ryzyko płynności.

Mimo powyższych ryzyk zmienność rynku obligacji jest mniejsza niż zmienność rynku akcji, kontraktów terminowych lub opcji.

Obligacje skarbowe są szczególnym rodzajem obligacji, ponieważ emitentem jest Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Rozwoju i Finansów. Należą one do najbezpieczniejszych papierów wartościowych. Skarb Państwa odpowiada całym majątkiem za zobowiązania wynikające z wyemitowanych lub wystawionych skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa są dokonywane przed innymi wydatkami budżetu państwa. W praktyce oznacza to, iż w przypadku jakichkolwiek trudności w realizacji wydatków budżetowych Skarb Państwa ma obowiązek w pierwszej kolejności uregulować zobowiązania wynikające z wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych. Obligacje skarbowe są więc najbezpieczniejsze z wszystkich zobowiązań jakie może mieć Skarb Państwa wobec obywateli.

Warunki emisji obligacji są określone w Liście emisyjnym. Obligacje skarbowe znajdujące się w ofercie posiadają oprocentowanie stałe bądź zmienne, oparte o wskaźnik inflacji bądź WIBOR, odsetki podlegają kapitalizacji bądź są wypłacane na koniec okresu odsetkowego.

Płynność, czyli możliwość wycofania środków przez posiadacza obligacji, zapewniona jest przez realizację przedterminowego wykupu obligacji przez emitenta.

Największym atutem obligacji o oprocentowaniu stałym jest fakt, iż klient/inwestor z chwilą dokonywania zakupu poznaje wysokość należnych odsetek.

W stabilnych warunkach rynkowych taki rodzaj obligacji zapewnia realny zysk, natomiast w warunkach rosnącej inflacji może się okazać, iż stopa inflacji będzie większa niż stała stopa procentowa.

Przykład:

dla obligacji dwuletnich o wartości nominalnej 100 zł, których oprocentowanie wynosi 2,10 proc. - wartość ulokowanego kapitału po 24 miesiącach wzrośnie o 4,24 zł (kapitalizacja roczna) od jednej obligacji, co oznacza oprocentowanie 4,24 proc. w skali dwóch lat. W przypadku wzrostu inflacji w omawianym okresie np. do 4,00% - realny zwrot z inwestycji wynosi 0,24% zainwestowanych środków.

Obligacje o zmiennej stopie procentowej lepiej zabezpieczają przed skutkami rosnącej inflacji. Jeśli bowiem oprocentowanie obligacji zależy od poziomu wskaźnika wzrostu cen, do którego dodatkowo doliczana jest marża stanowiąca realny zysk inwestora – to taki mechanizm gwarantuje, że nawet w przypadku niespodziewanego wzrostu inflacji np. z powodu znaczących podwyżek cen surowców - kapitał zainwestowany w obligacje zyskuje na wartości.

Przykład:

Dla obligacji czteroletnich o wartości nominalnej 100 zł, oprocentowanie wynosi 2,40% w pierwszym okresie odsetkowym, natomiast w następnych okresach: wskaźnik inflacji powiększony o stałą marżę w wysokości 1,25%. W przypadku wzrostu inflacji do 4,00% - oprocentowanie w kolejnym okresie wyniesie 5,25%.

KWITY DEPOZYTOWE

To papier wartościowy emitowany przez instytucję finansową i będący przedmiotem obrotu na zagranicznych rynkach kapitałowych. Jest to zbywalny dokument prawa własności do jednego lub wielu papierów wartościowych będących bazą kwitu depozytowego (najczęściej są to akcje, ale również obligacje i inne papiery wartościowe). Kwity depozytowe są emitowane nie przez emitenta papierów wartościowych, ale przez bank będący depozytariuszem tych papierów wartościowych. Kwity depozytowe mogą być wystawiane jako amerykańskie kwity depozytowe ADR lub globalne kwity depozytowe GDR. Dzięki kwitom depozytowym możliwa jest obecność spółki na zagranicznym, innym niż macierzysty rynku papierów wartościowych. Prawa nabywców kwitów depozytowych nie różnią się znacznie od uprawnień nabywców akcji spółki – instrumenty te zapewniają ich właścicielom prawa majątkowe i korporacyjne jak w przypadku akcji, które to realizowane są za pośrednictwem banku depozytowego będącego głównym podmiotem uczestniczącym w programie kwitów depozytowych.

Z inwestowaniem w kwity depozytowe wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje.

EXCHANGE TRADED FUNDS (ETF)

Exchange-traded fund (ETF) to fundusz inwestycyjny, którego celem jest dążenie do odzwierciedlenia zachowania (wyników) określonego indeksu rynkowego (akcji, papierów dłużnych, towarowego). ETF osiąga to, stosując zazwyczaj jedną z trzech metod:

- metodę pełnej replikacji (full replication),
- metodę reprezentatywnej próbki (representative sampling),
- metodę syntetycznej replikacji (synthetic replication) tzn. zawiera akcje spółek z szerokiego indeksu, nie w pełni odwzorowujące indeks, a błąd odchylenia stopy zwrotu ETF od indeksu zostaje przeniesiony na bank inwestycyjny, będący stroną transakcji total return swap'a. Innymi słowy replikacja syntetyczna polega na wykorzystaniu kontraktu swapowego (zabezpieczonego lub nadzabezpieczonego) między "dostawcą" funduszu ETF, a kontrpartnernem (jednym lub wieloma).

Na bazie zakupionych do portfela inwestycyjnego instrumentów finansowych fundusz dokonuje emisji jednostek ETF (tytułów uczestnictwa funduszu), które są, podobnie jak np. akcje, papierami wartościowymi notowanymi na giełdach papierów wartościowych.

Na rynkach można spotkać ETF o różnej strukturze m.in.:

- Open-End Fund – używanej głównie przez ETF z ekspozycją na akcje lub obligacje,
- Unit Investment Trusts (UITs) – używanej głównie przez ETF, które posiadają na ogół statyczny portfel inwestycyjny. Struktury tego rodzaju są używane przez niewielką liczbę funduszy ETF, które śledzą szerokie klasy aktywów. UITs mają mniejszą elastyczność inwestycji niż ETF o strukturze Open-End Fund. Np. UITs nie reinwestują dywidend, w zamian trzymają środki, dopóki nie zostaną wypłacone akcjonariuszom,
- Grandtor Trusts – używanej głównie przez ETF inwestujące w towary i waluty,
- Exchange-Traded Notes (ETNs) – używanej głównie przez ETF bazujące na instrumentach pochodnych oraz często tworzone do zreplikowania ekspozycji na rynki niszowe (sektory lub strategie, w szczególności surowców, walut na niektórych rynkach wschodzących). ETNs różnią się od innych struktur funduszy typu ETF, ponieważ nie posiadają żadnych aktywów bazowych. Zamiast tego stanowią one obietnicę ze strony emitenta (najczęściej banku) określonej stopy zwrotu. W przypadku ETNs należy wziąć pod uwagę dodatkowe ryzyko kredytowe emitenta.
- Partnerships – najmniej popularny typ funduszy ETF. Nie posiadają osobowości prawnej. ETF o strukturze partnerships często jest stosowany do zreplikowania ekspozycji na towary (złoto, srebro, gaz ziemny itp.) przez dostęp do tych produktów na rynku terminowym.

Z inwestowaniem w ETF o poszczególnych strukturach, opartych na różnych instrumentach bazowych, wiążą się następujące rodzaje ryzyka:

- z funduszami ETF replikującymi indeksy akcji wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje,
- z funduszami ETF replikującymi indeksy rynków papierów dłużnych wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w papiery dłużne,
- z funduszami ETF replikującymi indeksy rynków instrumentów pochodnych wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w instrumenty pochodne,
- z funduszami ETF replikującymi ceny towarów i walut wiążą się wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w towary i waluty, w szczególności na rynku terminowym ww. produktów.

Szczegółowe informacje na temat określonego ETF wraz z opisem kosztów i ryzyk oraz opisu funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych. Związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego tj. wystawionej przez jego emitenta „Karcie Informacyjnej Instrumentu”, DM PKO BP będzie udostępnił KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów

EXCHANGE TRADED NOTE (ETN)

Exchange Traded Note to odmiana ETF. Jest również notowany na giełdzie i opiewa na podobne instrumenty. Główną różnicą jest to, że obok ryzyka instrumentu bazowego dochodzi ryzyko emitenta. Powodem jest to, że jest to swego rodzaju instrument kredytowy, a emitentem i gwarantem jest bank. Jednym z głównych czynników ryzyka, który wpływa na wartość ETN, jest ocena wiarygodności kredytowej emitenta. Np. ze względu na obniżenie ratingu kredytowego emitenta wartość ETN może spaść pomimo braku zmian indeksu bazowego. Dodatkowo ETN może być zlikwidowany lub emitent może umorzyć jednostki przed terminem zapadalności.

Szczegółowe informacje na temat określonego ETN wraz z opisem kosztów i ryzyk oraz opisu funkcjonowania i wyników finansowych w różnych warunkach rynkowych. Związanych z danym instrumentem są opisane w KID (Key Information Document) tego instrumentu finansowego tj. wystawionej przez jego emitenta „Karcie Informacyjnej Instrumentu”, DM PKO BP będzie udostępnił KID (lub link do materiałów źródłowych) na stronie internetowej podanej do wiadomości Klientów.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Jednostki uczestnictwa są sprzedawane przez otwarte fundusze inwestycyjne. Otwarty fundusz inwestycyjny sprzedaje jednostki uczestnictwa każdemu, kto dokona na nie wpłaty i złoży zlecenie nabycia. Osoba, która kupiła jednostki uczestnictwa, staje się uczestnikiem funduszu. Otwarty fundusz inwestycyjny ma obowiązek odkupienia jednostek uczestnictwa od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda; w takiej sytuacji jednostka jest umarzana i nie może być powtórnie sprzedana. Jednostki uczestnictwa nie mogą być przedmiotem obrotu zorganizowanego, w związku z tym uczestnik otwartego funduszu inwestycyjnego nie może zbyć jednostki na rzecz osób trzecich.

Główne rodzaje ryzyk związanych z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa:

- ryzyko selekcji instrumentów finansowych, które polega na tym, że zarządzający otwartym funduszem inwestycyjnym może podjąć błędne decyzje co do selekcji papierów wartościowych do portfela inwestycyjnego funduszu. Ryzyko to jest ograniczane poprzez dywersyfikację portfela inwestycyjnego,
- ryzyko niemożności bieżącego określenia dokładnych parametrów inwestycyjnych, w tym poziomu ryzyka danego funduszu,
- ryzyko wynikające z braku dostępu do aktualnego składu portfela inwestycyjnego danego funduszu,
- ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków dla inwestycji w tytuły uczestnictwa,

- ryzyko związane ze szczególnymi warunkami transakcji zawartych przez otwarty fundusz inwestycyjny (np. nabywanie jednostek uczestnictwa funduszy zagranicznych),
- ryzyko zmienności wycen jednostek uczestnictwa, które różnią się w zależności od typu funduszu.

W ofercie znajduje się pełny wachlarz subfunduszy o zróżnicowanym poziomie ryzyka dla klienta. Polityka inwestycyjna dla danego subfunduszu jest określona w Statucie danego funduszu oraz w poszczególnych Kluczowych Informacjach dla Klienta (KIID). Poziom ryzyka konkretnych subfunduszy jest zwykle określany w 7-stopniowej skali. Im wyższą notą określona jest oferta, tym większe ryzyko utraty części środków wiąże się z inwestycją.

Najniższy możliwy zysk, ale za to najpewniejszy, zapewniają tzw. subfundusze pieniężne, gotówkowe czy obligacyjne. Inwestują one m.in. w obligacje skarbowe.

Średni poziom ryzyka wiąże się z subfunduszami mieszanymi tj. zrównoważonymi i stabilnego wzrostu. Część środków inwestują one w bezpieczne rozwiązania takie jak m.in. obligacje skarbowe, część w ryzykowne akcje.

Najwyższe ryzyko wiąże się z subfunduszami akcyjnymi, gdzie nawet do 100% całego portfela zajmują akcje spółek giełdowych.

Podsumowując: fundusze inwestycyjne można zbudować z rozwiązań bezpiecznych (m.in. obligacje skarbowe, depozyty bankowe) oraz ryzykownych (m.in. akcje giełdowe). Poziom ryzyka funduszy zależy od proporcji – im więcej akcji, tym większe ryzyko.

Podstawowe źródło ryzyka dla klientów TFI wynika z tego, że bardzo trudno jest przewidzieć moment, w którym rozpoczyna się hossą czy bessą na giełdzie i dokonać konwersji/zamiany jednostek uczestnictwa różnych funduszy/subfunduszy w odpowiednim czasie. Im lepiej uczestnik tego rynku jest w stanie przewidzieć trwałe zmiany w rynkowej koniunkturze i w odpowiedzi na to zmieniać udział różnego typu funduszy/subfunduszy w swoim portfelu, tym większy zysk, nawet w stosunkowo krótkim czasie, będzie w stanie osiągnąć. Niezależnie od tych umiejętności, chcąc aktywnie inwestować w fundusze inwestycyjne należy bacznie monitorować, jaką część naszych środków poświęcamy na opłaty związane z konwersją/zamianą jednostek uczestnictwa funduszy należących do jednego TFI lub nabywaniem i umarzeniem jednostek uczestnictwa funduszy prowadzonych przez różne TFI. (patrz: załącznik nr 6)

Przykład:

Inwestor wybiera jednostki uczestnictwa TFI subfunduszu akcyjnego i inwestuje kwotę 10.000 zł, wartość jednostki 100,00 zł, 4,00% opłata wejściowa (tzw. manipulacyjna) za nabycie. Klient nabywa 96 jednostek uczestnictwa.

W rocznym horyzoncie, przy założeniu dobrej koniunktury wartość jednostki wzrasta do 105,00 zł. Wartość inwestycji po roku wynosi 10.080,00 zł.

Klient prognozuje zmianę trendu w koniunkturze i decyduje o zamianie subfunduszu akcyjnego na subfundusz obligacyjny. Cena jednostki wynosi 80,00 zł – klient otrzymuje 126 jednostek. W horyzoncie kolejnego roku klient zyskuje 1,00%, czyli wartość jego inwestycji wynosi 10.180,80 zł.

Załamanie rynku istotnie nastąpiło i w drugim rocznym analizowanym okresie, strata na subfunduszu akcyjnym kształtowała się na poziomie 8,00%. Zatem gdyby klient nie podjął decyzji o zamianie subfunduszu akcyjnego na obligacyjny, wartość inwestycji wyniosłaby 9.273,60 zł, czyli po dwóch latach inwestowania klient odnotowałby stratę. (Więcej przykładów znajduje się w załączniku nr. 6)

CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Certyfikaty inwestycyjne to papiery wartościowe, które są emitowane przez zamknięte fundusze inwestycyjne. Wartość certyfikatów inwestycyjnych zależy od wartości portfela inwestycyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, który charakteryzuje się znacznie szerszymi możliwościami inwestycyjnymi w porównaniu z funduszami inwestycyjnymi otwartymi. Powoduje to, że zarządzający zamkniętym funduszem inwestycyjnym mają większe możliwości w zakresie selekcji strategii i inwestycji. Zamknięty fundusz inwestycyjny może być utworzony na określony czas. Fundusz może zostać zlikwidowany, wówczas postępowanie likwidacyjne polega na umorzeniu certyfikatów inwestycyjnych i wypłacie jego uczestnikom kwot odpowiadających liczbie i końcowej wycenie certyfikatów posiadanych przez poszczególnych uczestników.

Certyfikaty inwestycyjne charakteryzują się wszystkimi czynnikami ryzyka związanymi z jednostkami uczestnictwa. Z uwagi na fakt, że fundusze inwestycyjne zamknięte mają szersze możliwości inwestycyjne niż fundusze inwestycyjne otwarte, związane z nimi certyfikaty inwestycyjne mogą być bardziej ryzykowne w porównaniu do jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych.

Fundusze inwestycyjne zamknięte są zobligowane do wyceny aktywów z mniejszą częstotliwością niż fundusze inwestycyjne otwarte. Cena rynkowa certyfikatów inwestycyjnych może odchylić się od ich wartości. Dla tych instrumentów występuje ryzyko płynności. W większości przypadków związane jest z relatywnie niską płynnością certyfikatów inwestycyjnych.

Zmienność cen certyfikatów inwestycyjnych zależy od typu funduszu, jednak z reguły nie przekracza zmienności cen pojedynczych akcji.

Do głównych czynników ryzyka należą:

1. Czynniki ryzyka wynikające ze specyfiki papieru wartościowego, jakim jest Certyfikat:
  - ryzyko wyceny Aktywów Funduszu,
  - ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanej stopy zwrotu z inwestycji w Certyfikaty,
  - ryzyko nie dośnięcia emisji do skutku,
  - ryzyko płynności Certyfikatów,
  - ryzyko związane z dopuszczeniem oraz wprowadzeniem Certyfikatów do obrotu na GPW,
  - ryzyko zawieszenia lub wykluczenia Certyfikatów z obrotu na GPW,
  - ryzyko wydania decyzji o wykluczeniu Certyfikatów z obrotu na rynku regulowanym,
2. Czynniki ryzyka związane z działalnością Funduszu.
3. Ryzyka ekonomiczno-prawne.
4. Ryzyko wystąpienia innych zdarzeń.

Szczegółowe informacje o czynnikach ryzyka znajdują się w Prospekcie emisyjnym.

LISTY ZASTAWNE

Listy zastawne to dłużne papiery wartościowe, imienne lub na okaziciela, których emitentem jest bank hipoteczny. Zabezpieczeniem listów zastawnych są wierzytelności banku hipotecznego z tytułu udzielonych kredytów. Bank hipoteczny emitujący listy hipoteczne zobowiązuje się wobec ich posiadaczy do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego – wypłaty odsetek oraz wykupu listów zastawnych, tj. wypłaty ich wartości nominalnej w terminach i na zasadach określonych w warunkach ich emisji. Listy zastawne są instrumentem finansowym o stosunkowo niskim ryzyku inwestycyjnym i wysokim poziomie bezpieczeństwa, które wynikają z ustawowych wymogów wielostopniowego zabezpieczenia ich emisji. Podstawą prawną listów zastawnych w Polsce jest ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych z dnia 29 sierpnia 1997 r.

Do głównych czynników ryzyka należą:

1. Czynniki, które mogą wpłynąć na zdolność Emitenta do wykonania jego zobowiązań wynikających z Listów zastawnych:
  - czynniki ryzyka związane z działalnością Emitenta,
  - czynniki ryzyka związane z otoczeniem gospodarczym i prawnym Emitenta.
2. Czynniki, które mogą być istotne dla oceny ryzyk rynkowych związanych z Listami zastawnymi emitowanymi w ramach Programu:
  - ryzyka dotyczące Listów zastawnych,
  - ryzyka dotyczące wartości rynkowej Listów zastawnych,
  - ryzyka związane z obrotem,
  - ryzyka prawne dotyczące Listów zastawnych.

Wykaz i opis wszystkich ryzyk, które przyjmują inwestorzy poprzez nabycie Listów zastawnych znajduje się w Prospekcie emisyjnym.

INSTRUMENTY STRUKTURYZOWANE

Produkty strukturyzowane to instrumenty finansowe, których cena zależy od wartości określonego wskaźnika rynkowego (np. kursu akcji lub koszyków akcji, kursów walut, wartości indeksów giełdowych). Produkty strukturyzowane są emitowane przez instytucje finansowe, najczęściej banki. Emitent produktu strukturyzowanego zobowiązuje się w stosunku do nabywcy, że w terminie wykupu instrumentu wypłaci mu kwotę rozliczenia kalkulowaną według określonego wzoru. Formuła określająca zasady wypłaty ułatwia posiadaczom takich instrumentów monitorowanie bieżącej wartości danego instrumentu.

Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje produktów strukturyzowanych w zależności od konstrukcji instrumentu:

- produkty gwarantujące ochronę kapitału, określane jako bardzo bezpieczne, które dają Klientowi określony udział w zyskach generowanych przez wbudowany w produkt wskaźnik rynkowy i jednocześnie gwarancję zwrotu 100% zainwestowanego kapitału,
- produkty niegwarantujące pełnej ochrony kapitału, czyli bardziej ryzykowne, w których udział Klienta w zyskach jest większy, ale dotyczy to również udziału w ewentualnych stratach generowanych przez produkt wbudowany.

Produkty strukturyzowane charakteryzują się zmiennością wyceny wynikającą ze zmienności wbudowanego instrumentu pochodnego, ryzykiem kredytowym emitenta takiego produktu strukturyzowanego oraz ryzykiem płynności. Produkty strukturyzowane oparte na dilerskim systemie notowań charakteryzują się relatywnie niską zmiennością cen. Produkty strukturyzowane oparte na brokerskim systemie notowań ze względu na ograniczoną płynność mogą w krótkim terminie odznaczać się dużą zmiennością.

Potencjalni inwestorzy winni dokonać niezależnej oceny i skonsultować się z doradcami finansowymi, aby ocenić:

- szczególne ryzyka związane z danym produktem lub transakcją
- implikacje prawne, księgowość, podatkowe i regulacyjne
- odpowiedniość i adekwatność danego produktu lub transakcji dla ich celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej lub innych okoliczności.

INSTRUMENTY FINANSOWE NOTOWANE NA RYNKACH ZAGRANICZNYCH

Inwestycje, których przedmiotem są określone instrumenty finansowe rynku zagranicznego, charakteryzują się analogicznie wszystkimi czynnikami ryzyka przypisanymi do danej klasy instrumentów finansowych na rynku krajowym.

Ponadto z inwestycjami na rynkach zagranicznych wiążą się dodatkowe czynniki ryzyka, do których w szczególności należy zaliczyć:

- ryzyko wahań innych walut w stosunku do PLN,
- ryzyko posiadania ograniczonego lub opóźnionego dostępu do informacji.

Ryzyko zmienności inwestycji w aktywa zagraniczne może być wyższe ze względu na ekspozycję nie tylko na zmienność cen instrumentów finansowych, ale również na zmienność cen walut. Dodatkowo przy inwestowaniu w instrumenty finansowe notowane na rynkach zagranicznych należy wziąć pod uwagę, że na różnych rynkach mogą obowiązywać różne regulacje prawne, specyficzne dla danego rynku, a co za tym idzie, inwestowanie na poszczególnych rynkach może wymagać od inwestora poniesienia dodatkowych kosztów transakcyjnych (takich jak np. opłaty skarbowe, podatek transakcyjny lub inne koszty związane z zawieraniem transakcji na danym rynku).

Niniejszy materiał ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu cywilnego.

Informacje zawarte w niniejszym materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia jakichkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego, podatkowego lub jako forma świadczenia pomocy prawnej.

DM PKO BP dołożył starań, aby podane informacje były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach, jednak nie może zagwarantować ich dokładności i pełności.

Zawieranie transakcji na instrumentach finansowych może się wiązać z konsekwencjami podatkowymi. W celu uzyskania szczegółowych informacji w zakresie opodatkowania zysków z inwestycji w poszczególne instrumenty finansowe Klient powinien zasięgnąć porady profesjonalnego doradcy podatkowego, radcy prawnego lub innej osoby uprawnionej do udzielania porad w przedmiotowym zakresie.

Transakcje zawierane na instrumentach finansowych nie są zobowiązaniem ani nie są gwarantowane przez DM PKO BP lub PKO Bank Polski S.A. Niezależnie od informacji przekazanych przez DM PKO BP przed zawarciem każdej transakcji Klient jest zobowiązany do określenia i oceny jej ryzyka, potencjalnych korzyści oraz ewentualnych strat, jak również w szczególności charakterystyki, konsekwencji prawnych i księgowych transakcji oraz konsekwencji zmieniających się czynników rynkowych. Powinien również w sposób niezależny ocenić sam lub po konsultacjach ze swoimi doradcami, czy jest w stanie podjąć takie ryzyko. Transakcje w zakresie poszczególnych instrumentów finansowych mogą nie być odpowiednie dla wszystkich klientów. Przed zawarciem transakcji Klient powinien podjąć kroki w celu zapewnienia pełnego zrozumienia transakcji oraz dokonania niezależnej oceny transakcji w świetle jego własnych celów i uwarunkowań rynkowych, a w szczególności możliwego ryzyka i korzyści wynikających z jej zawarcia.

Ostateczna decyzja dotycząca zawarcia transakcji, horyzontu inwestycyjnego oraz wielkości zaangażowanych środków należy wyłącznie do Klienta.

Adres i siedziba

Dom Maklerski PKO BP
ul. Puławska 15
02-515 Warszawa
www.dm.pkobp.pl

Infolinia o usługach internetowych:

801 169 235 – numer dla połączeń krajowych
+48 22 521 90 90 – numer dla połączeń krajowych, zagranicznych i z telefonów komórkowych
Infolinia jest czynna w godzinach 8:00 – 18:30 w dni robocze

Infolinia ogólna:

801 304 403 – numer dla połączeń krajowych
+48 81 535 63 63 – numer dla połączeń krajowych, zagranicznych i z telefonów komórkowych
Infolinia jest czynna w godzinach 8:00 – 18:00 w dni robocze

Adresy poczty elektronicznej:

dm@pkobp.pl
supermakler@pkobp.pl
info@obligacjeskarbowe.pl

Strony internetowe:

www.dm.pkobp.pl
www.obligacjeskarbowe.pl